

Családi kör
Dráma 2 felvonásban 6 képben
1996

S Z E M É L Y E K

Apa

Nusi, a lánya

Péter, a fia

Eszti, a menyé, Péter felesége

Géza, a veje, Nusi férje

Imola, az unokája, Géza és Nusi lánya

Ádám, Imola férje

Történik napjainkban, akárhol.

I felvonás

Szín: hámszobás bérházi lakás; a nappali és a konyha látható metszete. A konyhából /a szín belseje felé/ ajtó az éléskamrába, a nappaliból egy a fürdőszobába, másik a kisebbik szobába szolgál. A nappaliból jobbra ajtó nyílik az előszobába /ez már takarva/, s ebből nyílik ajtó a harmadik /Moláék által lakott/ szobába.

A konyha szabványszerű: a bal oldali falnál beépített konyhaszekrény_ mosogatóval, tovább /az éléskamra felé/ gáztűzhely. Jobbra /a befelé nyíló éléskamra ajtajától jobbra/ ebédlőasztal székekkel. A konyhát a nappalitól nem ajtó, hanem divatos lánc-függöny választja el. A fürdőszoba ajtaja /most/ nyitva, azon át /balra/ mosógép mögött fürdőkádra látni.

A nappali bútorzatát /mivel a nézőtér felé metszett a szín/, középen ebédlőasztal székekkel, jobbra /az előszobaajtó előtti sarokban dohányzóasztal fotellel és állólámpával. /A másik ikerfotel elmaradhat, jelezvén, hogy a szín csak metszete a szobának. /A szoba jobb hátsó sarkában! szobanövény állhat ládába ágyazottan.

Nusil

/amikor a függöny felmegy, ruhákat rak a „ mosógépbe. Bekapcsolja, a gép felzúg. Ő kijön, a fürdőszoba melletti konyhába megy, zöldséget tisztít a gáztűzhelyen fővő ebédhez. A konyhaszekrényről zsebrádióból zene szól. /

Géza

/jön pizsamában, hálóköntösben, nagy álmosan/ Ez a bömbölő zene! ... Az úristenit!.. Muszáj ezt nekünk túrni ?

..

NUSI

Én már megszoktam.. Vedd úgy, mintha környezeti zaj volna... Fialalít. (Kiszól az előszobába) Halkabban már, hé ! (A zene lehalkul.)

Géza

Na végre! Mennyit aludtam? .. /Az órára néz. / Úristenit! Már kilenc óra! ... Elkésem a hivatalból!

Nusi

Na, te tényleg álmos lehetsz! .. Hé! Ébresztő! Ma szombat van... /Enyelegve ébresztgeti./

Géza

Tényleg! .. /A konyhaszekrényből italt vesz elő. s iszik. / De jó, hogy az állam gondol néha a dolgozókra is! ... Áldott jó hétvége!

Nusi

No, csak ne bízd el magad! .. Majd beállít valamelyik szomszéd, hogy "Doktor úr, tessék, már nekem ezt az adóivet.. Négy éve adózom, de még most se tudom kitölteni... "

Géza

/tréfásan ölelgeti Nusit/ No, arra elég a feleségem is...

Nusi

Hohó, az a te asztalod!

Géza

De értesz hozzá! ... Elvégre jó matekos vagy, vagy mi a fene! .. /Beleszagol a fazékba/ Mi fő ebédre?

Nusi

Na, Ugyan mi! .. Vasárnap! .. Húsleves meg rántott csirke... .

Géza

Krumplipüré szilvabefőttel, meg túrós palacsinta. . Persze, jó puhán, hogy apádnak ne kelljen rágni.. /A fürdőszobába indul mosakodni. , /

Nusi

/utánaszól/ Psszt! .. Ne olyan hangosan! Még alszik, szegény!

Géza

Tudom! ... Volt szerencsém érzékelni.. Az én heverőmön! ...

Nusi

Már nem is tetszik? .. Régen imádtad a közös ágyunkat, hogy velem alhatsz...

Géza

Hol van már a tavalyi hó!

Nusi

Szóval: ágytól már elváltál, de az asztaltól... Az tart még a házasságban! .. A hasad!

Géza

Na hallod? ! .. Ha már rabság, legyen is valami haszna!

Nusi

Te piszok!

Géza

Ne kiabálj, mert felkel az öreg! ... Még horkolt, mikor kijöttem... Mindjárt felkel */utánozza/*, aztán kicsoszog, turkál egy órát a kabátjában zsebkendő után, aztán megy a vécére, ott trónol egy másik órát, aztán elpiszmozog a borotválkozással, hogy nem férünk tőle sehova.. Mintha otthon lenne! .. Felborul tőle a házirendünk.

Nusi

Ne ordíts, jó? ! .. Mert aztán tényleg felébred. . Akkor aztán tényleg toporoghatsz itt körülötte! ... Mind elvagyunk tőle, csak neked van terhedre! Bezzeg, mikor az anyád...

Géza

Az nem volt ennyit a nyakunkon - nyugodjon békében! .. És mi az, hogy "anyád"? ... Tudtommal Anyuka volt mindig! .. Én sose mondtam, hogy "a te apád"! */Borotválkozik. /*

Nusi

Nem-e? .. Már észre se veszed! .. Csak mindig "ő" vagy "az öreg"! .. Vagy sehogy se!

Géza

Apukád, no! .. Mindig csak "Apukád".

Nusi

És mért éppen "Apukád"? .. Tudtommal, te is úgy hívod, hogy "Apuka"! .. A szemében igen? A háta mögött meg csak per"ez" vagy "ő"? .. Vagy az "öreged"? .. Mintha neked semmi közöd se lenne hozzá!

Géza

Nem is az apám, csak apósom... Az ipam!

Nusi

: Bezzeg, ha pénzt ad, mindjárt "Apuka"! ... És még elkívánod, hogy fiának tartson! Milyen jólesett, emlékszem, mikor először mondta neked, hogy "fiam"!

Géza

Hol van már az!.. Mikor volt az! ..Meg aztán: van neki fia.. Sajátja is! .. A drágalátos Péter!

Nusi

:Ugyan, ne irigykedj már! .. Mert neki jobban megy a csacsi, hát már gyűlöled is? ...

Géza

Ne lennének csak rokonok, úgy a nyakába akasztanék egy jó kis pert adócsalásért, hogy attól kódulna! ...

Nusi

No, de hát a sógorod... Hálistennek!

Géza

Ezért meri üzni kisdéd játékait.. És még tőlem kér.. Még én adok neki tanácsot, hol keresse a kiskaput! .. Én hülye! Mert az. hótt zihér: tisztességes úton nem tudja így megszédni magát! .. De hát a kocsmá meg az autószerelés... Ezzel megy a csacsi! .. Ehhez nem kell piacot meg kuncsaftot keresni, azt kitermeli a rendszer: a gazdagokból az autóst, a szegényekbe meg a piást. . Dögivei! ... őt mért nem látogatja az öreg gyakrabban' Csak hetenként egyszer! Nálunk meg hat napon át tanyázik! ...

Nusi

Csak négyen, jó? ... Kétszer én viszem az ebédet- neki... De te szerencsétlen! Hát nem látsz tovább az orrodnál? .. Mit gondolsz, mért töröm én magam? .. Jó, azon túl, hogy az apám és hogy kutya kötelesség, meg minden... De hát most mondjam neked, hogy a lányodé lesz az a lakás? Ha Péterek nem kötik meg magukat, hogy nekik is kéne az ára, akkor Moláék oda költözhetnek.. Ha meghalna..Jaj, istenem! micsoda gyilkos gondok!

Apa

/jön álmosan, görnyedten, csoszogva/ Hm. .. Az éjjel nem tudtam aludni... Horkoltál, Géza! ... Hát most bepótoltam...

Nusi

Gyere, Apuka, mosakodni! */kitárja a fürdőszoba ajtaját. /*

Apa

Mindjárt, csak előbb.. Beveszem a gyógyszereimet.. */Sokáig piszmoz vele/* De ennék előbb... Úgy mar az éhség... Egy kis pálinkád nincsen, Géza?

Nusi

Hogyisne! .. Pálinka meg orvosság! .. Az kéne még! .. Aztán jajgatsz itt nekem, hogy "Jaj, de rosszul vagyok! ".. Mert mindig ez van: mi vagyunk a hibásak, ha bajod van, mert valami rosszal etettünk meg.. Közben meg nem tudja a mértéket az öregúr!

Géza

Hát ha egyszer mi kosztoljuk! .. Hol keresse a hibát?

Nusi

/súgva/ Már megint kezdted? .. */fennen/* Hol! Hát no, hol? .. */A konyhából tányéron kekszet hoz*/* Itt van egy kis keksz.. Ettől nem lesz bajod...

Apa

No, sovány egy reggeli!

Nusi

Kapsz hozzá-egy kis tejet. Mindjárt ebédelünk. . . Aztán majd az lesz a baj.. Hogy korán adom az ebédet...

Apa

/leül az asztalhoz, Géza szintén; neki vajás kenyeret hoz Nusi, és tejet ad hozzá, /

Nusi

Egy kis lekvárt, Apuka... */üveg lekvárt tesz Apa elé. /*

Apa: És te nem eszel, kislányom?

Nusi

Én már megettem...

Géza

A kenyere javát! /esznek./

Nusi

/ a konyhába el. /

Apa

És Imoláék? ..ők még alszanak?

Géza

Ma korán keltek... Ádámnak valami állást ígértek... A presszóban találkoznak valami vállalkozóval.. Tudod, ahová a húszezer kellett beugrónak...

Nusi

/a konyhából/ Biztos valami üzletkötő lesz.. Az meg most.. A piackutatás...

Apa

Magyarul: vigéc! ... Az való neki! .. A csavargás! .. Úgy is jár, mint egy csavargó... Mint aki most bújt ki a - pöcegödörből!

Nusi

Ej, Apuka, hogy beszélsz! ... Az asztalnál! Pöcegödör! . . . Csak lezser... No meg - meg kell érteni; egy éve már munka nélkül! ...

Apa

Élősködik! .. Rajtatok! ... Mikor én kezdtem. . Huszonkilencben. . Akkor is az volt...

Válság! De én mindent elvállaltam! .. Ujhelben körülkerítettem egy erdőt.. Szerkesztettem is hozzá egy prima masinát, amivel kifeszítettem a dróthálót. Tudod, hogy? ...

Nusi

Apuka! .. Géza nem műszaki ember...

Apa

Tudom.. De. azért nem hülye!

Nusi

/tréfásan/ Dehogynem!

Géza

/játékosan nekiugrik/ Tee!

Apa

/észre se veszi/ Én elvállaltam. Mindent! Mert kellett a pénz.. Én nem tudtam volna munka nélkül... Mert fiatal házas voltam, . Én is! .. Nem vártam a sült galambot!

Géza

Ez igaz! . , Lendíthene valamit magán... Nemsokára apa lesz! ... Itt a család! ..

Nusi

De hát erre tanult? .. Ezért? .. Mikor elkezdte, még mérnök volt a menő szakma! • .
Emlékszel? Mikor mi házasodtunk, a mérnök volt az isten! .. Minden lányos mama álma,
hogy mérnökhöz adja a lányát... Az orvos - az már vakáлом... De a mérnök, az elérhető
volt...

Géza

Hát ami azt illeti, én is az voltam! .. Út-mérnök! ... Heteken át mértem az utakat... Munka
után... Mert a forradalom után kiraciztak... Ahol félvettek, egy-két nap, és csengett a
telefon, és a főnök már tárta szét a karját: "Sajnos, elvtárs.. Úgye, ötvenhat. .. Tudja. .
Megérti, ugye? ! ! . . És már mehettem is a pénztárba, felvenni a béremet. . .

Nusi

Az ám! .. No lám, te is ! ...

Apa

Én dugtalak be a tanácsra.. Emlékszel? Mert voltam én tanácsstag is! .. Nem akárki! ...

Géza

Apuka! A szalvetta! ...

Nusi

Jól van, jól! .. */A szalvettával megtörli Apa száját. / De észreveszed!*

Apa

/feláll/ Nincs a vécén senki? .. Akkor megyek én... És megmosódom... /Betotyog. /

Géza

/bezárja utána az ajtót/ Egy óráig...

Nusi

*/leszedi az asztalt/ Emlékszem a felvételigre... A híres protekciódra».. A minisztered
külföldön volt... S neked jött az értesítés, hogy "Sajnos, helyhiány miatt.. "*

Géza

És mi felmentünk együtt a titkárnőjéhez... Elsírtam a bajomat, hogy így meg úgy.. Aki
tanulni akar, nem mehet, aki meg mehet, az nem akar tanulni... A nő aztán megunt, és
feltárcsázta az egyetemem.. No, holnap írásbeli a levelezőn - mondja, - Vállalja? . . .

Nusi

Mi az hogy vállaltad! . . Együtt be a könyvtárba, te a törít, én meg az irodalmat. Este aztán,
hogy Lola néniéknél lefeküdtünk, én meséltem neked Vörösmartyt meg Kölcseyt.

Géza

Reggel aztán írásbeli.. A Bánk bán...

Nusi

Onnét aztán már ment a csacsi.. És hat év után letudtad az egyetemem...

Géza

Munka mellett! ... És micsoda hat év, Úristen! .. A gyerek mellett, szülői házban!
Emlékszel? Volt úgy, hogy éjjel ringattam Molát, reggel ötkor meg utaztam Pestre szigorlatozni. ..

Nusi

No, azért megosztottuk! ... Hogy aludj valamit az éjszaka első felén te, a másik felén én ringattam a kis bűdöst.

Géza

Nem is felejttem el, hogy mindent neked köszönhetek !

Nusi

Meg Apukának! .. Az "öreg"-nek, aki állást szerzett, meg lakást adott neked, hogy ne kelljen csavargónak lenned!

Géza

Mint most mi, Ádámnak! ... Hiába, a sorsok ismétlődnek... Nincsen új a Nap alatt.

Nusi

Rég volt! .. Hálistennek! . . Mégis : szép volt! De ha nincs más dolgod... Ebéd után.. Ki-menetnél a birtokra...

Géza

A birtokra? .. Minek? .. Hisz tél van! .. Se szántás, se vetés...

Nusi

Megnézni, nem törték-e fel a házat... Tudod, szomszédba idén is kétszer...

Géza

Hja, egy olyan villába! .. Oda csak törjenek! .. Onnét sokat remélnék a betörők! Egy képviselő, két-három mellékállással... Még ellenzéki retorzióknak is jó!

Nusi

Nem is jó ma gazdagnak lenni!

Géza

Egy szerény, kis középszint! .. Kis bankbetéttel , tartalékul a szűkebb napokra, tisztességes koszt és "kvártély", meg egy töltött galamb az ágyba.. */Hátulról ölelgeti Nusit. /*

Nusi

/elhárítja/ Töltött? .. Akkor menj csak deszkát ölelgetni! ...

Apa

/miközben felzúg a vécéöblítő, kijön, a nadrágját húzogatva magán/ Na, letudtam a napi adagot.. „

Nusi

Meg is borotválkoztál? ... Nem mosakodtál?

Géza

/némi iróniával/ Minek az? .. Jobb embereknél nem szokás, , ..

Apa

Ja! .. */Visszafordul. /* Már elfelejtettem! Ilyen az öregkor... Az öregkór! .. */Miközben odabent mosdik. /* De ma úgyis.. Fürdő-nap van, Úgye? ... Fürdünk is. Nem?

Nusi

Persze! •. Lehet, Ebéd után, Majd.

Apa

Gyerekkorunkban.. Mi hatan voltunk... És tekenyőben volt a fürdés...

Géza

Na, témánál vagyunk! .. A múlt! ... Máma nem szabadulsz!

Nusi

Ugyan, hagyd már! .. Hagyd rá! . , Hadd örüljön!

Apa

/nem is hallja/ Nagyanyuka teleöntötte forralt esővízzel.. Az jó sírna volt, szappan se kellett hozzá.. Aztán egymás után...

Géza

Hatan! .. Egy vízben! .. Úristen!

Nusi

Máskor meg úgy mondtad, Apuka, hogy a három fiú meg a három lány - külön...

Apa

/nem is hallja/ A front alatt meg még szappan se volt! .. Fahamut ülepítettünk, és azzal.. Hamuzsírral.. Nem volt annyi víz.. Azt vödörrel hordtuk messziről... Az esővíz meg a kapitányvízből volt.. Tudjátok! A tűzoltóvíz volt...

Géza

Tudjuk! Amit hordóban tartottatok az eresz alatt.

Apa

Sose hagyjátok, hogy végigmondjam! .. Mindig megzavartok! .. Pedig az öregnek már! ... Majd megtudjátok ti is, ha megöregedtek! .. Hogy mi az, napokon át egyedül... Senkihez se szólni ! ... Hisz se tévé, se rádió már, mert se a szemem, se a fülem már... Nem látok, nem hallok jól.. Csak azt ne éréjétek meg, hogy másokra szoruljatok! .. Azt kívánom!

/Visszamegy a fürdőszobába. /

Géza

Na, megyek, beágyazok, kiporszívózok.. */a szobába el. /*

Nusi

/a konyhában süti a húst!

Imola

Ijön Ádámmal, miután az előszobában levetkőztek/ Olyan ez is, mint a többi! .. Nagy bűdös reklám, állati ígéretések, aztán a végén fuccs! ... De Anyuéknak ne is mondjuk. Mondjuk azt, hogy sikerült.. Még csak az kell, hogy ezért is kárpálódjanak nekünk! ..

Ádám

Ahogy akarod, öreg...

Nusi

/fölragyogva/ Megjöttetek? .. No, mi van? Sikerült végre?

Ádám

Á túró az egész! ••. Diplomás mérnök vigéckedni fog! ... Szociális piacgazdaság!

Nusi

/Ádám nyakába ugrik/ Hát sikerült! ... De örülök! .. No, végre! .. És? .. Milyen munka?

/beszól Gézához/ Apu! .. Gyere csak! Sikerült Ádinak!

Géza

Ijön, lelkenedezve/ Sikerült? .. Gravita, fiú! És a fizetés?

Imola

Hát.. Járn kell a vidéket, és teríteni az árut...

Ádám

A fizetés meg.. Százalékra.. Vagy osztalék? A fene tudja! .. Van eszük! .. Fix nincs, csak a százalék.. És ha jól megy, a plafon a csillagos ég...

Imola

Már csak a sok vevő kell...

Ádám

Meg a jó palizó duma.. Azt mondja egy tag, hogy havi két-háromszázat is legombolnak..

Egyesek..

Imola

De nem többek.. Csak egyesek.. Egyetlenek! Két-három? .. Százezer? ... Ohohó! .. Jó lesz, nekünk, ha harminc-negyvenezer tisztán! Már akkor is pénzednél vagy, Ádikám!

Apa

/kijön, fél arca szappanos/ Na, megjöttek? Mi van?

Nusi

Apuka! .. Hogy nézel ki?

Imola

/ránéz Apára/ Kész lepra!

Ádám

/felröhög/

Géza

/visszatolja Apát/ Apuka, majd ha szalonképes leszel...

Apa

/miközben visszaszorull/ Ne lökdöss engem! . Mi vagyok én? ...

Nusi

/Gézához/ Most mit lökdösöd? , . Nem férsz tőle? .. De nagyra vagy magaddal! .. Közben elfelejtetted, hogy honnét jöttél te is! */Haragosan a konyhába vonull/*

Imola

Mindig ez van.. Ha itt van az öreg! .. Pattanásig feszül a légkör...

Ádám

Nem is csodálom.. Az öreg olyan gusztustalan. Trehány. .Nincs tekintettel másokra. ..

Apa

/már lemosakodott. de még törli magát, kilép/ Azt hiszed, nem hallom? .. És te? .. A te viselkedésed? .. A te öltözködésed? Te huligán! .. A haja, mint egy.. egy.. bennszülötté. a ruhája meg.. Mint aki most jött a cigánysátorból! ... Toprongyos majom! ... Na, szép egy vigéc leszel! Ahol becsengetsz, becsapják előtted az ajtót, mert azt hiszik, hogy betörő vagy!..

Ádám

/fojtottan/ Én ezt nem bírom ki! ... Én elmegyek innét!

Apa

/rendbeszedi magát/ Még állása sincs! .. Csak diplomája! ... Töröld ki vele! .. De olyan faragatlan, hogy még köszönni se tud! .. Azt hiszed, nem látom, mikor az utcán átlógsz előlem a túloldalra? .. Tegnap is.. Egymás mellett álltunk a villamoson.. Így, egymás mellett! Hát azt hiszitek, köszönt a nagyságos úr! Nem! «.. Kivártam, no, mondom, észrevesz-e, hogy mellette állok! Nem, nem vett észre! Egész úton, mint egy idegen, akinek semmi köze hozzám.. Bezzeg a húszezer forintom kellett neki! .

Ádám

Na most aztán! */fujtatva kirohan az előszoba felé. /*

Apa

/mintha nem látná, folytatja/ Azt hiszed, nem hallom, hogy a hátam mögött vén hülyének nevezel? .. Hogy szégyelled a feleséged nagypapját?...Pedig hát: ki, vagy mi vagy te? ... Egy élősd csavargó! .. Egy pióca ! Egv.. aki a feleségéből él! ...

Imola

Ádám! ... */utánafut, sírva/* Jaj Nagyapa!

Géza

/betuszkolja Apát az fürdőszobába/ Na, most aztán elég!... Tedd rendbe magad, aztán beszélj Ádám!..*/Utánafut/*

Nusi

Hagyd csak! */Bemegy Apához, aki borotválkozik, onnan hallatszik a hangja. /* Apuka! .. Mért

nem férsz te a bőrödbe? .. Mért nem? ... Nem érzed, hogy szükséged van ránk? .. Hogy ránk vagy utalva?

Apa

/hangja/ Én nem vagyok!.. Nekem szép nyugdíjam van!...Nem ingyen kosztoltok! ... Mint egy panzióban, úgy vagyok nálatok. Akkor meg tisztességes bánásmódot kérek! Nézz meg az ember! ...

Imola

Ijön, sírva egy székre ereszkedik!

Nusi

/ kijön, Imolához / Ti meg. Szerencsétlenek! Hát itt akartok rohadni egész életetekben? Nemhogy örülnétek! .. Mások hálálkodnak, hízelegnek ilyen lehetőségekért.. Hisz rátok hagyja.. Tiétek lesz a lakása, szerencsétlenek! . . Mikor fogtok ti tudni venni? .. Vagy mennétek albérletbe? ... A te fizetésed rámegy a lakásra.. Miből éltek, szerencsétlenek? .. */Sírva leül./* Hát tehetek én arról...Vagy ő, szegény, hogy ilyen világ van? .. Én tönkremegyek ebben a keresztűzben! .. Az apám meg a családom! .. Mért nem segítetek nekem,kislányom, miért? .. Mit csináljak? Öljem meg szegényt, hogy hamarébb boldoguljatok? .. Kötelességem, kutya kötelességem, hisz az apám... Hát nem értitek meg?

Imola

Dehogynem, Anyukám! .. Drága! .. Ne sírj, no! Persze, hogy igazad van.. Mi vagyunk a hülyék, Csak hát...

Nusi

Értsétek meg! .. Mégis csak az apám! ... Nektek is kell alkalmazkodnotok! ...

Imola

Csak hát.. Tudod... Ádit is megértem most... Nem akartuk... Szégyelltük megmondani, de el kell mondanom... Ez se... Ez az állás se sikerült...

Nusi

Istenem, kislányom! .. Mit beszélsz?

Imola

Összecsődítettek vagy száz embert, akiktől a szélhámos hirdetésre felvették a húszezres előleget... Mi is milyen nehezen izzadtuk ki!

Nusi

Nagyapád adta azt is! .. Na és?

Imola

Semmi! ... A cég fantomcég volt, nem is létezett! . . A központjuk, irodájuk sehol, a vezetők külföldre lógtak, egyelőre nyomuk veszett Ezt a gyűlést már a rendőrség tartotta meg.. Hogy közöljék a tényeket... Ez van.

Nusi

Látod, ezért! ... Ezért is lehetne tiszteletudóbb. ..

Imola

Tudja ő azt, szegény maga is. Ilyenkor aztán, tudom, veri falba a fejét, emészti magát, hogy nem tud az indulatain uralkodni... Én meg is értem. . Nem is a nagyapára, a világra dühös, hogy annyi áldozat után semmire se érdemes. Diplomás mérnök, s a kutyának se kell! ... Próbáltunk már iskolákat is, de leépítés van ott is. A vállalkozóknak meg nem mérnök, hanem szakmunkás kell meg segédmunkás . Joli Joker , aki minden munkára kapható ." Hja ,kérem, uram - mondják mindenütt-, a piac az úr , a kereslet. Amit keresnek, azt kell kínálnunk . Mert csak azért fizetnek! .. Pedig már segédmunkát is vállalt az építkezéseken .. Feketén! ... Maltert kavart, meg talicskázott ... Már olyan a keze, mint a reszelő... De most, télen már az sincs ... Hóban-sárban ki építkezik? ..

Nusi

Aztán itthon csak veri a zongorát, hogy szakad tőle a mennyezet.. A szomszédok meg... Csak nem mernek szólni...

Imola

Mert így vezeti le az idegbaját.. Különben megbolondulna... Mondja is, nem egyszer...

Nusi

Szegénykém! .. Te meg itt vagy terhesen. Táppénzen te is, . Még jó, hogy a Bandival jóban vagyunk, és kiírt táppénzre... Csúszópénzért, igaz, de mégis! ...

Imola

/sírva/ Érzem.. Úgy érzem, erre rámegy a házasságunk.. Ádi nem bírja ezt... Ahhoz túl büszke...

Géza

(jön, a megbékült Ádammal / Alkalmazkodni, fiam, alkalmazkodni!... Nem csak magunk élünk a földön! ..

Ádám

Hát apuka! Én nem alkalmazkodom?. Ennél mélyebbre már nem hajolhatok ! .. Esem vagyok ; egy malteroslegény!

Géza

/meg se hallja / És a külsőnkre is adni kell! Nem biztos, hogy ami nekünk jó , másnak is elfogadható!! .. Ne haragudj, ha énhozzám jönnél ajánlkozni, én se bíznék meg egy ilyen - lezser külsőben...

Ádám

/a zongorához ül, szórakozottan pötyögtet rajta/ Egy segédmunkásnak megfelel.. Egy esem ne flancoljon !

Géza

/mint fent/ Azt vallják mindenütt.. Manapság meg már különösen, hogy aki nem tartja tisz-

teletben a vevőket, aki nem ad az ő ízlésükre is , az nem lehet jó üzletember...

Ádám

Itétován zongorázik!

Imola

/hátról gyengéden simogatja/ Apuéknak igazuk van, Ádikám... Váltanunk kell! .. A gyerekért, a közös érdekünkért váltanunk kell!

Nusi

Valóban, Ádi, próbálg változtatni.. Attól még meglehet a magánvéleményed a világról.. Azért te mégis egy mérnök vagy! .. Nem akárci!

Ádám

Itthon - mérnök! .. Az életben meg.. Csak egy rongyos kis malterosfiú! ...

Géza

És Ádikám, ne nagyon sajnáld magad, hogy ezért törted magad a tanulással, mert kerülhetett volna az nagyobb áldozatba is... Mert gondold csak el; neked az még ingyen ment. Ma már százazrekbe kerülne, vagy legalább négyesre kellene hajtandod, hogy tandíjmentes légy.. S ami benned van, az ha ma nem, de holnap kelendő lehet.

Ádám

/rácsap a zongorára/ Jól van. Meg vagyok győzve! Legalább a látszatnak...

Nusi

Az istenért! .. A szívbajt hozod rám!

Ádám

/felemeli Imolát/ Mola, délután levágod a hajam, és elő azzal a rohadt öltönnyel! És holnaptól vége a lógásnak, megyek a közvetítőbe! Kell a pénz, nincs mese! .. A munka nem szégyen!

Géza

Ez a beszéd, fiam!

/kezet csókol Nusinak/ És bocsánatot fogok kérni - mindenkitől!

Imola

Ne tőle!... Nem csak tőle! ...

Ádám

Tudom? .. /A fürdőszoba felé/ Őtőle is...

Apa

/kijön pomádésan, rendezetten/ Na, megfelelek az uraknak - most már?

Ádám

/eléáll/ Nagyapa.. Bocsánatot kérek.. Tényleg, hülye huligán voltam.. Többet nem fogok..

/Kezet csókolna. /

Apa

Ugyan, te lüke! .. Mi vagyok én? Kisasszony? */Megöleli Ádámot/*

Imola

Én is, Nagyapa.. Ne haragudj! /Csókolódzás. /

Apa

Persze, hogy persze! Én is, vén hülye vagyok már... /Nusiékhöz/ Na, gyertek, ti is! Kutya, aki bánja! /Csókolódzás. /

2. kép

Szín: Ugyanott. ebéd után. Nusi a konyhában mosogat, Géza törölget.

Géza

/a hálószoza felé int/ Elaludt?

Nusi

Jóllakott, most alszik.. Mint egy gyerek...

Géza

Kávét is ivott, mégis el tudott aludni? Másokat ébreszt, őt meg elaltatja?

Nusi

Ellátta magát, hát most elpihent. Istenem!

Tiszta gyerek! ... Mondja is mindig, hogy: "Hiába, no! A te főztöd az igazi Eszti nem tud így! kispórolja a lényeket belőle.. "

Géza

Hja, régi vendégtrükk! ... Egyiknél a másikat szapulni... Úgy hízeleg neked, hogy Eszti, csepüli.. Nála meg téged ócsárol...

Nusi

Á lányát a menyéné? .. Nem hiszem! .. Belőled már megint a vő beszél! .. A rosszindulat!

Géza

Megevett vagy... Hányat is? .. Nyolcat, vagy tíz palacsintát!

Nusi

De megszámláltad!

Géza

Mindig nagyozol.. Nagyképűsködik. . Hogy régen ő harmincat is.. Meg hogy mit tornázik ő! Phö! ...ötszázszor biciklizik az ágyban! Ötszázszor! Tudod, mi az? .. Hússzor se bírná! Attól a rugany is tönkremenne!

Nusi

Na és? .. Kinek árt vele, ha nagyozol?

Géza

Hogy ő milyen tökéletes szakember! ... Hogy amit ő megcsinált, az oszt meg volt csinálva! ... Annál jobban már senki! .. És hogy mit áldozott ő a családra... Azt utána senki! ...

Nusi

Hát, ami azt illeti, erről tudnék sokat mesélni! .. Csak nem akarlak untatni vele...

Géza

Ismeróm a karácsonyi meséket!

Nusi

Látod, milyen rosszindulatú vagy? ... Nem tudod felfogni, hogy mindez csak pótcselekvés nála! .. Híg otthon, a portás házban úgy élhetett, ahogy épp tetszett magának... Hazajött a műhelyből, ebédelt, lement a maga kis kócerájába, és barkácsolt magának kedvére.. De mit tehet már öregen, a bérházban? . . Semmit! .. Amit addig kézzel tudott tenni, azt most a szájával csinálja végig... Emberi dolog ez, meg kell érteni...

Géza

Jaj, és az agyonunt történetei! ... És hiába mondd neki, hogy "Apuka, ezt már ismerjük! ", Tudom, -azt mondja-, és ohne zsenír, elmondja újra.. Huszadszor, Ugyanazt! .. De elmondja! Csak hogy járjon a szája!

Nusi

/nevetve/ Hogy be ne rozsdáljon neki... /Engesztelőén babusgatja Gézát. / Vedd úgy, mint a gyerekedet! .. Hiszen az már: gyerek! Vedd úgy, hogy a kisfiáddal beszélsz! .. Úgysem volt fiad! ... Molának, látod, eltűrted! Hogy szeretted a potyogásait! Emlékszel? Pedig ő is elmondta, hányszor, ugyanazt! ...

Géza

Látod, ők is!... És megértem őket! .. Mola az unokája, de Áditól nem várhatod el, hogy szeresse, ha ki nem állhatja...

Nusi

Ne szeresse, jó! .. De még tisztelheti.. Ha másból nem, hát hálából... Mégiscsak a felesége nagyapja! .. És hát... Hasznuk van belőle, nem is kicsi! ... A kutya is megnyalja a kezét, ami enni ad neki... De ő mindig azt lesi, hol köthet bele, hol talál benne valami kivetnivalót, miközben maga meg fütyül a mások véleményére, ízlésére...

Géza

/folytatva/ Bezabál itt, aztán panaszkodik, hogy "Jaj, már meghugyozott a giliszta! .. Kis lányom, az a palacsinta nagyon zsíros lehetett.. Vagy a túró nem volt már friss... Jaj, de rosszul vagyok! .. Meghalok itt nektek, hamarosan! .. "

Nusi

/felugrik/ Na, hát nekem ebből elegendem van! Mindenki csak engem molesztál! .. Ennyit hallgatni nap mint nap, miatta! ./Sír/ Mért nem értitek meg? .Vagy engem? .. Mért nem értitek meg az én helyzetemet? .. A gyereke, a lánya vagyok, kutya kötelességem! ...

Géza

/engesztelőn/ Nem is téged! .. Nem is őt! ... Hiszen megértem; öreg, magatehetetlen, gon-

doskodni kell róla.. Kutya kötelességünk! De miért csak nekünk? .. Neked? .. Péterék miért nem? .. Fifti-fifti! .. Úgy igen! ... Megosztva! .. Amennyit ők, annyit mi is... Így igazságos... De hogy ők csak hetenként egyszer... Épp csak mutatóban? ... Aztán hatszor meg mi! .. Ez nem igazságos!

Nusi

De hát most perlekedjünk felette? .. Szegény ha megtudná, hogy mi, testvérek marakodunk miatta, hát.. Nem is tudom... Már meg is mondta: Öngyilkos lenne... Amilyen indulatos ő is... Láttad, Ádival is... Már attól félttem, hogy eret vág ott magán a fürdőszobában. Merthogy nem keltem a védelmére... Hogy nem helyeseltem az igazát.. De hát Ádit is megértem, szegényt. . Most! . . Meg hát: akit a lányom szeret, nekem is el kell fogadnom... Vagy nem jól teszem? Az Isten tudja!

-20-

Géza

Dehogy, drágám! .. Ez így jó, ahogy van...Csak neked.. Nektek végre... Tisztáznok kell Péterrel.. Végre is... El kell döntenem.. Mi lesz, ha Apuka rosszabbul lesz? ..Ha nem tud már eljárni hozzánk? .. Ha ágyba kényszerül? .. Mert ahogy látom: vakon és süketen...

Nusi

Jaj, ne idéetlenkedj már! ...

Géza

De igen, fiam! ... Milyen kellemetlen volt... Mikor a szemészetten találkoztam vele. Együtt mentünk be a rendelőbe.. Mert ő úgy jár már oda, ohne zsenír, sorszám nélkül, kivételesen... Kérdezi a doktornő: "Lajos bácsi, ki kísérte el? "... Az öreg nem is hallja, oda se figyel.. Én mondtam aztán, hogy én kísértem. . A veje vagyok. . -. Kérdelem, "Mennyire gyengénlátó az apósom? ".. "Mennyire? - ütődik meg a nő, - Hát százszázalékosan! ". . Nézi a kartonját.. "Így tartjuk nyilván.. hisz vaksági segélyt kap. " Én aztán se köpni, se nyelni nem tudtam...Most mondjam, hogy ő csak megjátszotta a vakságát, hogy megkaphassa a segélyt a nyugdíja mellé... Hogy ő valójában lát... Mert amit akar, amire odafigyel, azt meglátja... Az egyes busz számát húsz méterről felismeri, csak hát közelre gyengén.Merthogy a jobb szemén a zöld hályogtól nem, de a balon a szürkétől azért ő látogat. .. Aztán csak dadogtam ott, nem akartam megfúrni, vagy eltolni a segélyét, ha már kiharcolta... Hát igen! .. Eljön... Eljöhet az idő, hogy megvakul.. Hisz a családban ketten is így jártak.. És eleven halottként éltek a szobában - még évekig... Erre nekünk is el kell készülnünk...

Nusi

Jaj, de is mondd! .. Ne is beszéljünk róla!

Géza

Pedig valamikor már beszélni kell, hogy ne érjen a baj készületlenül...

Nusi

És most mit akarsz? .. Hogy mit csináljak?

Géza

Hát menj el végre Péterékhez.. Egyszer el kell kezdeni.. Neki, tudom, nem sürgős.. Nem is fontos... Neki ez így jó, ahogy van.. Ő nem zavartatja magát... Bolond lenne! .. Gondolja, te vagy a lánya, inkább te, mint a menyé.. Az öreg hozzád ragaszkodik is, tudom^ Mert hát Péter mégis csak egy férfi...

Nusi

Most menjek el hozzá. . És beszéljem meg vele?

Géza

Igen... Menj el, és beszélj meg vele... Mert ez így tovább... Látom, mennyit szenvedsz miatta.. Meg miattunk... És ez bocsánatkérésekkel még nem oldódik meg... Foltozgatni, stoppolgatni lehet a ruhát, de ami rongyos, azt már le kell váltani.. Ez az igazság!

Nusi

Igazad van.. És amíg alszik, meg is járhatom.. Hétvégén tán ők sem olyan elfoglaltak: se tanítvány, se autó... Vagy ki tudja!.. Náluk semmi sem lehetetlen... Majd utána fürdetem az Öregurat.. Te meg...

Géza

Én meg kiszaladok a telekre.. Ahogy parancsolta a "naccsága"!

Nusi

Ez lesz a legjobb... Telefonálok nekik, és megyek... /Az előszoba felé el. /

3. kép

Szín: szoba Péterék lakásában. Módos, igényes berendezés, mutatós dísz tárgyakkal, bőrgarnitúra, süppedő szőnyegekkel. Jobbra ajtó az előszobába, balra a kisebb szobába szolgál.

Péter

/jön az előszobából, maga elé tessékelve Nusit/ Gyere beljebb... Csak nincs valami baj? ...

Nusi

/miután az előszobában levetkőzött, belép/ Csak megbeszélni szeretnék valamit veled...

Péter

/miközben italt tölt/ Tessék, igyál! ... /Meg se várva Nusit, koccint és felhajtja poharát. / Isten-Isten! .. Mindjárt szólok Esztinek... /Indul. / Látod, megfogunk minden pénzt.. Polyton tanít! .. Délelőtt a suliban, délután meg itthon... S ez így megy minden nap...

Nusi

/miután ivott/ Hagyd csak! ... Ne zavard! ...Inkább veled...

Péter

De hát legalább köszöntsön.. /Beszól/ Anyu!

Eszti

/kijön/ Jé, Nusikám! .. De régen láttunk! /Csókolózás. / Sose jössz felénk...

Nusi

És ha jönnek? .. Most is tele vagytok munkával ...

Péter

Hálistennek, jó híre van.. Neki is... Csak úgy dőlnek hozzá a tanítványok... Mint hozzám az autók...

-23-

Nusi

Jó nektek! ... És az adóhivatal? .. Nem fojt meg benneteket? .. Ilyen forgalom után tetemes lehet az adótok

Péter

Hálistennek, adótanácsos a sógorom... Géza komám ellátott kiskapukkal.. Tudod, hogy van? .. Okosnak kell lenni.

Eszti

Hát tudod, a szemesnek áll a világ. Kettőt hármát tanítok egyszerre, de csak egyet vallok be...

Péter

Minek kéne mindenről számlát adni? .. Mondjuk úgy, hogy sokat javítok szívességből.. Baráti alapon... Azt mondom neki: "Számlával tízezer, számla nélkül nyolc. " Ki az a bolond, aki a tízest vállalja? .. Es amiről nincs dokument, az nem is volt.. Nem igaz?

Eszti

De ne haragudj, Nusikám, nekem mennem kell... Fordítanak a gyerekek.. Tudod, fizetik az időt... Itt nincs lazsálás, mint az iskolában... Maradsz még, ugye? ...Csak beszélgessetek... Gondolom, Péterhez jöttél.. Én akkor... Majd még jövök! .. Csak egy kis leckét adok nekik!

/el/

Péter

És ez így megy egész nap. Hazajön, a suliban ebédel, itthon csak kávéét iszik, aztán már jön is az első pár.. Minden napra négy-öt...

Nusi

Neked meg, látom, sorakoznak a kocsik.. Van két szerelőd is.. Szóval: üzemelsz...

Péter

Hát.. A munkára nem panaszkodom.. Apunak is csak egy napot tudunk, hogy mégis, ne mondja, hogy nem törődünk vele... De ha itt van is: szaggatnak százfele.. Alkatrészt hol ide, hol oda... A bontóból dugiban mindent..Mert üzletekben új alkatrész vagy nincs, vagy

méregdrága... A használtat megpolírozzuk egy kicsit, hogy fényes legyen, ne mondja a kuncaft, hogy ócskát szereltünk be, aztán így... Szegény ember vízzel főz...

Nusi

Tudom... Mi is... Nekünk is... Telekadó, vagyoadó.. A ház után is.. A kocsi után casco , benzin, meg úradó.. Gondolom, a ti nyaralótok meg még igényesebb... Kultivált helyen magasabb az adó...

Péter

Meg a garázs, meg a szőlő, meg a gyerekek... Most kezdtek építkezni azok is... Most mondd meg! .. Nem elég nekik a háromszobás bérházi lakás, azt is én vettem még másfél millcsiért, most\ kell nekik egy hatszobás villa.. Mert hát ez az egy gyereke van az embernek, az unokák meg nőnek.. És hát bizony, a képviselő vőnek is tartani kell a renomét, Úgye..Hát így zajlik...Mit, zajlik! : .. Tarajlik, háborog az életünk...

Nusi

Tudom, nektek is megvan a magatoké.. De most az Apuka ügyében jöttem..

Péter

/nyögve/ Jaj, a szegény!.. Mi van vele?

Nusi

Épp ez az, hogy mi legyen vele! .. Tudod, már nehezen lát, és majdnem süket szegény... És bizony, már magában az utcára engedni is...

Péter

Hát, eljár még... Hozzátok is, hozzánk is ...

Nusi

Igen... Hatszor én, egyszer meg te egy héten

Péter

No, de neked fizet is! ...

Fizet! .. No, ugyan! ... Csináld te azért a fizetésért! .. Nem fogom sajnálni! ...

-19-

Péter

Én nem kérek tőle! ••Nekem nem kell! .. Nem fogadtam el! ... Elvégre ez kötelességünk... Még az lenne szép, ha két gyereke mellett a szegényházba! ...

Nusi

Az! .. Mint a Perlaki Pista is! .. Magányos mérnökember, kiemelt nyugdíjjal, és az anyját beadja az öregek otthonába...

Péter

Az elfekvőbe! .. Az!

Nusi

Most mondd! ... Amíg bírta, a cselédje volt, most, hogy lebénult, már nem vállalja! .. Pedig

hát: se családja, se senkije...

Péter

Beteg egy ember! , . Húgyagyú!

Nusi

No, szóval, Apuka! .. Mi lesz, ha már nem biztonságos a jövésmenése? .. Hisz alig lát! Es nem is hall!

Péter

Vettem neki hollókészüléket, és nem állja.

Nusi

Mert nagyon sipít neki, meg zúg... Hogy kihasad tőle a dobhártyája, úgy érzi...

Péter

Még elüti nekünk valami.. Akkor aztán! ...

Nusi

De gondold csak el: kilencven éves! .. Mi is leszünk...

Péter

Mi nem! ... Mi nem élünk addig... Ez a hajtás

Nusi

Persze, mert a cukrod is... Az nem veszélyes! .. Kis ésszerű diéta, és semmi baj!

Nusi

Akkor te nem is vagy beteg.. Apuka meg mindig sajnál...

Péter

Á, ő eltúlozza! .. Túldramatizálja az ügyet. Csak azért, hogy hagyjam a melót, és vele foglalkozzam... Hallgassam a süket dumáját Az ezerszer elmondott emlékeit! .. Hogy ő micsoda egy szakember! .. Ő és senki más!

-20-

Hogy senki úgy, mint ő! ... Ő a tökéletesség! A példa! .. Mert más csak smafu!

Nusi

Ezt mondja Géza is... Mintha csak őt hallanám! .. Ű is ezzel van kiakadva... Meg az evéssel! ...

Péter

Na, az aztán egy műsor! .. Kanállal a galuskát és kés nélkül nyúzza a húst! .. Aztán beszél, beszél! ... És a száján kinn meg bent, - amit eszik.. Pfuj! .. Ha összejönnek a gyerekek és látják az unokák, hogy a nagyapa hogy eszik...Mert ezek már megmondják... Nagyapónak maszatos a szája! ... A nagyapó egy malac! "Na, aztán mentegethetjük előttük a kilencven évet! ...

Nusi

Én is folyton szólítgatom, meg törölgetem a száj át... De tudod... Épp tegnap mondta

nekem... Ő dafke csinálja! .. Merthogy annyit szölongatjuk érte, csakazértis... Azt mondja, majd ha mi abbahagyjuk, ő is...

Péter

Dehogy hagyja! .. Világéletében így evett! Mindig! .. Csak mi nem mertünk szólni neki! Szegény Anyuka mindig leintett... Mert ő is!

Nusi

Ne bántsđ őket! ... A szüleink! ...

Péter

No, persze-persze! .. Hát szülők, azok voltak! De hát én is! .. Mi is! .. Mit meg nem teszünk a gyerekekért? .. Ez már csak így van.. Ez a kö t e l e s s é günk...

Nusi

És a gyermekeknek? .. Nekünk mi a köteleesség? Gondolom, ugyanezt visszadni, ha rászorulnak.

Péter

Azt már nem lehet.. Azt sosem lehet! .. Visszadni... Csak továbbadni... Azt igen... Apáról fiúra... Mi is a mieinknek...

Nusi

Milyen rettenetes! .. Lefelé köteleesség, a szülői áldozat a gyerekekért, visszafelé már nem.. Csak szívesség vagy önkéntesség... Ha olyan a gyerek, hát visszadja, ha meg nem, hát nem...

Péter

Hja, hugicám, ilyen az élet... Kemény és szigorú... Ez van!

Nusi

Na, nem! .. Ez így nem megy, Péter! .. Legalább is minálunk, a mi apánkkal, ha már Anyuka nem élhette meg, a mi apánkkal ezt nem lehet... Ezt nem tehetjük meg, !

Péter

Jó! „. Szép nyugdíja van, tartsd el érte. Egy szót se szólok ellene. Egy fizetés: megérdemli, aki eltartja érte. Még rá is fizetek, ha kell!..

Nusi

Csak rád ne szoruljon...

Péter

Én nem érek rá bajlódni vele. Nekem itt a műhely, Esztinek a tanítványok... Nincs időnk.. Egyszerűen nincs időnk rája!

Nusi

No, persze! .. Inkább a kocsı, a nyaraló meg a nagy villa a gyerekeknek, mint az apád. Őt csak üsse el egy autó egy villamos, forduljon fel az úton, miközben hozzád igyekszik szegény, hogy megegyen nálad egy tányér levest...

Péter

Nem kell... Nem muszáj.. Nálad ellehet... Szépen! .. A lány vagy, ki ápolja más? Csak nem kívánod, hogy a menyé? .. Hogy gondolod? .. Vagy én, a férfiember pelenkázom, ha kell? .. Mosdassam, törölgessem a száját? Etessem, itassam, ha legárgyul?

Nusi

Úgy beszélsz róla, mint egy idegen, megveszekedett hajléktalanról. , . . Az apád, ha nem jutna eszedbe! Akit kutya kötelességünk eltartani.. Igenis: gondozni, ápolni, ha éppen rászorul. •. Mint tette ő, tették ők velünk. ..

Péter

No, ő sem pelenkázott! .. Ő aztán nem! .. Egy tányért nem mosott el életében! .. Mindig lenézte a női munkát... Es Géza? .. Az urad mit szól hozzá? .. Remélem, tapsol örömeben..

Nusi

Az az én dolgom. . Ahogy Eszti a tiéd.. Es ha nem értené meg, hát inkább elválok tőle, tudd meg! .. Ha valaki olyan barom, hogy ezt nem érti meg.. De nem hagyom az apámat az úton veszni ! .. En nem!

Péter

Van más megoldás is.. Az öregnek van lakása Fogadjunk hozzá, fizessünk egy bejárót neki aki elgondozza.. A nyugdíjából még ki is telik.. A pótláson esetleg meg is egyezhetünk. . Fifti-fifti.. Így igazságos...

Nusi

Neki családra,. nem ápolóra van szüksége! Nem érted? .. Úristen, ha ezt hallaná! Hogy a kedves fiacskája hogy' letudná! ...

Péter

Hohó! .. Hogy hány nagy ember dugja gondozóba a szüleit, ha tudnád! Menj csak el az elfekvőbe, nézd meg a személyi lapokat! Vagy kérdezd az ápolókat! , . Mert az öregek el nem mondják neked, ők szégyellik, hogy ilyen gyerekük van...

Nusi

No, szégyellne téged is, ha hallana most, ne félj!

Péter

Sült a pofám, ha vendégeim voltak... Mert ő nem tud hallgatni a társaságban. . Ő mindig középpont akar lenni.. Ha más beszél, az neki kínszenvedés. Ha meg hallgat, akkor is azon rágódik, arra vár, hogy szóhoz juthasson.. Mert ő a világot eltartaná szóval, csak legyen, aki hallgassa.. És jaj, micsoda butaságokat!

Nusi

/oda se figyel, magában háborog/ Idegenre az apámat! Mikor két jó módú gyereke él! Élnek és virulnak! Villában, palotában mindegyik, autóban grasszálnak, nyáron Olaszban, Spanyolban üdülnek, millióik vannak a takaréokban, és mert ők a luxusért güriznek, hát az

apjukra nincs idejük meg energiájuk! Hát tudod mit, kedves, egyetlen testvérem? Fordulj fel és fulladj bele az aranyaidba!

'Eszti

/jön/ Mi ez, Nusikám? .. Az Istenért, ne kiabáljatok már! A gyerekek mindent hallanak! Hát kell ez nekünk? .. Az Istenért, Apu, min veszekedtek?

Nusi

/reszketve szedelőzködik/ Semmin! .. Csak szeretjük egymást, mert mi olyan jó testvérek vagyunk! ... Volt szerencsém! /Dühösen elrohan. /

Péter

/utánaindulna/ Nusiii! ... /Már Nusi nélkül. /

Csak hadd menjen! .. Isten megáldja.. A bolond!

4. kép

Szín: mint az 1.,képben. Géza a konyhában az elmosott edényeket rakja el, pakolgat. Mola jön az előszoba felől.

Mola

Jaj, Apu, már elmosogattatok? .. Most akartam segíteni...

Géza

Jókor! .. Hol voltál eddig?

Mola

Ádi lelkét pátyolgattam.. S a végén én is bedobtam a szundit*.. /kait, / Olyan unalmas a bánat! .. Anyu?

Géza

Kapta magát, és elment keresztapádékhoz. Rendet csinálni nagyapád körül...

Imola

/kijön a nappaliba, bekapcsolja a tévét./ Ó, Delta! .. Dögunalom!

Apa

/jön a hálósobából/ Te vagy? ... Nincs itthon anyád, Molikám?

Imola

Nincs...

Apa

/az asztalhoz csoszog, a gyógyszereivel bíbelődik/

Imola

Hozok vizet, Nagyapó.. /A konyhából pohár vizet hoz. /

Apa

/nem is látja-hallja/ Amúgy jó volt ez a vasárnapi ebéd... Csak kicsit sokat ettem! .. Meg

mondtam én apádnak, hogy nekem ne öntsön csak egy ujjnyi bort, és azt töltsse fel sírna vízzel.. Mert a szóda is árt nekem... Tudod, ingerli a hólyagomat. Meg a prosztatám se az igazi már! .. Azt mondja az orvos, hogy az nagyobb.. A prosztatata... Az nyomja aztán a hólyagomat, attól vizelek sokat... No, megint kell mennem... Meghugyozott a giliszta.. Így mondták az öregek régen... Apám is így panaszkodott, ha égett a gyomra.. No, megyek, pisilek egyet...

Imola

/kapcsolgatja a csatornaváltót/ Jaj, Nagyapi! ... Minek azt részletezni?

Apa

Hát mert az az igazság, nem? /Betotyog a fürdőszobába. / Majd nektek is lesz ebben a korban.. Majd megtudjátok!

Imola

Nekem, prosztatata? .. Jaj . Nagyi !

Apa

No, jó-jó, csak mondtam.. /Bezárja maga után a a fürdőszobaaajtót. /

Géza

/előlép a konyhából/ Mit motyog az öreg?

Imola

Téged hibáztat, mert sok bort öntöttéi neki. Az ingerli a prosztatáját... Az meg a hólyagját... Ő meg minket!

Géza

Vén szerencsétlen! .. Ha meg keveset öntök neki, azt mondja majd keresztapádéknál, hogy sajnálom tőle... Az Isten tud őrajta eligazodni ! .. Egyszer sós az étel, másszor sótlan, árt neki a befőtt, de él-hal érte, egyszer rágós o hús, máskor a fogára tapad.. De még a cupakot is megeszi! .. És mindig más, sohasem ő a hibás, ha baja van!

Imola

Vigyázz, mert meghallja! .. Éppen "hugyozik"!

Géza

Azt tudom! .. Csak azt nem hallja meg, amit nem akar. Nem olyan süket-vak ő, ahogy tetteti magát.. Ha szidják, ne félj, azt pontosan meghallja!

Imola

Apu! Mi is ilyen hülyék leszünk, ha megöregszünk?'

Géza

Remélem, nem.

Imola

Mert akkor én inkább... Minek így élni? ... Kinek jó ez? -. . Se neki, se nekünk... Még sajnálom is szegényt, hogy így vagyunk vele...

Géza

Én is.. Csak ne lenne ennyire kellemetlen! De hát... Istenem, Moli.. Ha én ilyen leszek... Engem is így fogsz utálni?

Imola

Én nem utálom, Apu, csak... Tán nincs elég türelmünk hozzá... Nem? .. Több önuralom kéne...Nem gondolod?

Géza

Én úgy viselem el, hogy mindig mondogatom, hogy: "Mese nincs, ez van, ezt kell szeretni!"

Imola

Micsoda közhely!

Géza

Akkor úgy, hogy: "Ez a sorsom, ez a kötelességem". És akkor belenyugszol...No, és aki egész életében ápolja mozgásképtelen, idióta gyermekét? .. És mégis szereti! .. Van a rokonságban egy asszony... A Rózsi néni unokatestvére . '.. Annak volt... Tán még most is él... Egy idióta fia, aki harmincévesen is mozgásképtelen. Keze-lába hiányzik, csak a törzse van meg... A háta már valósággal elszarusodott az évek során.. Mégis, ezt a gyereket szereti a legjobban! .. És oda nem adta volna semmiért! .. Pedig adhatta volna elfekvőbe , ahol nővérek gondozták volna, de nem! És az egész család... A többi gyerek is körülajnározza ezt a nyomorékot. Egy mosolya, egy szemvillanása elég, hogy megörvendeztesse őket...

Imola

Istenem, de borzasztó! ... A tévében is láttam ilyen.. Es ha azokra gondolok, akkor belátom, hogy mi még örülhetünk is...

Apa

/jön, kitotyog a fürdőszobából/ Jól, rendben hagytam magam után.. Nézzétek meg!

Imola

/előzékenyen/ Ugyan, Nagyapa! .. Tudjuk azt? .. /Megpuszilja. / Hogy milyen rendes Nagyim van nekem!

Apa

/hálásan ölelgeti Imolát/ Én is szeretlek titeket!...Nem ia lesz nektek gondotok énutánam! . . Mert én mindenemet rátok hagyom! Aki persze, szeretni fog, arra... Azért a Péterék se!.. Igaz, ők komiszak velem, de azért.. ó is a gyerekem, nem? .. Neki is adok! .Mert spórolok ám, nagyon spórolok nektek! .. Én csak huszonötös körtét égetek, minek már nekem a világ! .És csak fél liter tejet iszok.. Az nekem elég este-reggel !

Géza

Persze, hogy nem hagyunk magadra, Apuka! Hogy is nézne már ki! .. Van két jómódban élő gyereked, aztán magadra hagynának? Még csak az kéne!

Apa

Hát megtettem én is... Megtettünk Anyukával mi is mindent... A gyerekeinkért! Mit jártam én a nehéz évek alatt Csengerbe sóért, termeltem, vágtam a fát a Bükkben, faluztam zsírért, szalonnáért mindenféle, csak hogy nekik meglegyen a mindennapi...

Imola

Tudjuk, Nagyapa, tudjuk mi azt! ...

Géza

És szeretnek is érte Nusiék...

Apa

Hát, nem mondom. .Nem panaszkodom én egyikre se... Tudoma én, hogy megvan nektek is a magatok baja.. És hát, hogy az ilyen öreg számár milyen teher már.. De hát.. Ha nem jön értem a halál! ... Én menjek elébe? .. A rosseb, aki megeszi! ... És talán még elélek én.. Megérhetem én még a száz évet is, ha így megy! .. Hogy gyűjthessem, szaporíthassam nektek a nyugdíjamat! . Mert; nem költök én! .. Mi kell már énnekem? .. Madáreleség már, amit én megeszek! , ..

Géza

/Imolához/ Nahát! .. Akkor strucc az a madár!

Imola

Azt meghiszem!

Apa

Mit? .. Ja, nem szóltál! •. No, ha már itt vagyok. És látom azt a szép tiszta kádat.. Nálam úgysis olyan hideg a fürdőszoba.. Meg nem is akarom égetni a gázmelegítőt. Minek nőjön a gázszámla, nem igaz? .. Megfürödnék itt nálatok... Nem engednéd meg a fürdővizet, Molikám? ..De hol ís marad már az az anyád?

Imola

/indul/ De Anyu szokta fürdetni Nagyapát..

Géza

Megjön már mindjárt.. Nemsokára...

Apa

Addig megfürdök én magam is... Hadd lepődjön meg, hogy magam is... Nem állhat itt mindig felettem.. Nem igaz? .. Nem vagyok én olyan tehetetlen! ... No nézd csak!

Imola

/miután kijött a fürdőszobából/ Mert én azért még no... Szégyelleném...

Apa

Hát persze, no! ... Tudom én, tudom!

Géza

/szedelődzködik/ Én meg tényleg.. Kiszaladok a telekre... Megnézem, nem törtek-e be a

nyaralóba.. Majd jövök! /Az előszoba felé el. /

Apa

Micsoda egy világ! .. Az ember nem mehet az utcán se biztonságban... A minap is... Várok a zebra előtt a zöldre, hogy átmehessek. Karon fog egy csavargóféle.. Azt mondja: "Ne segítsék, öregapám?" Öregapád neked a Drakula! - mondom magamban. De az csak fogja a karom, tán még a kabátzsebem is turkálta Hagyj engem, te! - taszajtok rajta egyet, -Nem szorulok a segítségedre! .. "De átkísérem szívesen!"-erősöködik velem, és erővel húz magával. Nem volt más, csak ketten vártunk a zöldre. Nézttem is körül, hogy ki segíthetne, ha ez támadni merészel, de senki sem volt a környéken. "Hol lakik, bátyám?" kérdezi aztán mézesmázosan. -Itt, az utcában - mondom én, hogy elijeszem magamtól-, vár is rám a fiam az ajtóban e! - Mutatok aztán a közeli bérház lépcsőházában várakozó idegen férfira. Egy jól megtermett ember várakozott ott valakire, hát jól jött nekem ott hamarjában, mert az az alak már ajánlkozott, hogy "Hazakísérem szívesen!"-mondja, de akkor én már szakadtam is el tőle hamarost... Mert biztosan kizsebelt volna, ha tovább kísér.. Igaz, nem hordok én magammal már semmi értéket! .. A gyűrűm is Péternek adtam, minek az már énnekem, Ugye! Mindenkitől minden kitelik manapság! .. A testvéremben se bízhatok.. Mindenki csak azt lesi, hogy lopja meg a másikat... A boltban is... Vásárolok a minap.. Állok a tejespult előtt...

Imola

Nagyapa, kész a fürdő! .. Le tudsz vetkőzni?

Apa

Hát persze-hogy! .. Nem vagyok én még öreg!

Imola

/bekíséri/ Vigyázz, Nagyika, csúszós a kád nehogy eless! .. Hamar megvan a baj...

Apa

Bízd csak ide! .. Szoktam én otthon fürödni nem lesz semmi baj, ne félj! .. Mire anyád megjön, már kísérhet is haza, megfürödtem.

Imola

/bezárja utána az ajtót. /

Ádám

/jön az előszoba felől/ Apu hova ment?

Imola

Kiment a telekre... Megnézni, nem törtek-e be.

Ádám

Igaz is! ... Nem kéne nekünk oda kimenni lakni? /Ölve becézi Imolát. / Egy kis független nyugalmat, melyben ő is /Imola hasát simogatva/ megfoghat.

Imola

Arany János után szabadon... No, ne vacakolj ! . Ki a hegyre! .. Se szomszéd, se út, semmi!

Ádám

Igaz, hogy az út ramaty, de a magány és a levegő az fix.

Imola

Az! .. És ha te dolgozol... Majd! .. Én meg magamban a gyerekekkel, mi? ... Egyedül, a vadonban! .. Egy betörővel szemben! Kiszolgáltatva!

Ádám

Ha téged meglátna, elfelejtené, hogy miért jött... És téged rabolna el.. Vagy törne be! Ha már egezer betörő! .. Az a dolga, hogy betörjön.. Téged! ... És te betörnél.. ő bebome, te betörnél...

Imola

Beletörnék!

Ádám

Vagy az ő bicskája is beletörne.. beléd törne! ... Figyeled, hogy kettős értelme van?

Imola

No, csak ne értelmezgesd, mert még oda lyukadunk ki, hogy én botöröm a képed! .. Neked! Es a hegyről meg mondj le! .. Oda csak menj magad! .. Remetének! .. Vagy rablóvezérnek! Búvóhelynek az jó.. De lakóhelynek? .. Mentsen Isten! •

Ádám

És akkor? .. Ha jön a gyerek? .. Ide? .. A "kedélyes társbérletbe"? .. Anyád nem állja a kemény rockot, apád meg mindig munkára fogna... Mert neki ügyei vannak, hát a kertet, szőlőt meg a nyaralót gürcöljem én... Töketlenül!

Imola

Ha nem tévedek, új életet kezdte! Nem? Ó, Istenem, de sajnállak! •»Ha lenne rá időm! Tán nem telt ki a munkaidődből?

Ádám

A szabad időmből! .. Ha szabad, akkor én rendelkezem vele. Nem más... Mert akkor az munkaidő. Kényszermunka-idő! .. S ha munkaidő, akkor arra időbér jár! .. Vagy teljesítménybér.

Imola

Az a! .. Teljesítménybér! .. Az minőségre és mennyiségre nem sokra menne! Számold fel itt a lakhatásunk árát, a vond le a teljesítményed árából... Azt hiszem, mínuszban lennének...

Ádám

Az szívesség.. Szülői kötelesség...

Imola

És a tiéd? .. Az nem gyermeki kötelesség?

Ádám

Az már nem divat! .. , Ósdi életelv!

Imola

Ó, te sátán! .. Ha nem lennének házások.. S ha nem jönne ez a gyerek! ...

Ádám

S ha nem szeretnél...

Imola

Az megjárja...

Ádám

Akkor most? ...

Imola

Akkor most... Kinyitnám az ajtót előtted.. Hogy arra van a kijárat... Ilyen életelvel. .

Gondolom, a te szüléiddel szemben is ezt vallottad...

Ádám

Nem volt rá módom...

Imola

Tudom! .. Mert elháltak szegények, mielőtt élősködhettél volna rajtuk..Szegény; anyád!

Ádám

Akinek egyetlen reménysége voltam.. És büszke volt az egyetemista unokájára... És kiszolgált minden kívánságomat.

Imola

Elkényeztetett, hogy vénségére legyen, ki támogassa...

-38-

Ádám

De mire végeztem, akkorra...

Imola

Megszabadultál tőle is...

Ádám

Ahogy mondod, bogaram! .. És eladtam a lakását, hogy parti legyek a Meggyesi családban.

Gálánt, snájdig és diplomás... Egy Skodával a fenekem alatt.. Mert ez a fiúk staffírungra manapság...

Imola

Aztán, hogy megkoptál, átmentél rockerbe...Koncertek, pia, drog...

Ádám

Te se vetted meg a jót! ..

Imola

A kedvedért, néha... De nálam vége! ...

Ádám

Rúgtak volna csak téged is két lábbal ki a munkádból! ... S azóta... Mintha a belsőm fogyott volna el, nem tudok erőre kapni... Az egyetemen még azt hitted, te vagy... Te leszel a világ közepe... Hogy okosabb vagy az Istennél! ... Minden nappal több és több.voltam új meg új ismeretek birtokában... Azt mondtam: itt vagyok, nép, boldogulj, épülj általam, hisz neked, érted tanultam, törtem magam öt kemény éven át, jártam a könyvtárakat, bújtam a könyveket, szívtam magamba mindazt, ami neked kell, belőled hiányzik...Műszaki értelmiség lettem, hát most itt vagyok, használj ki, vondd ki belőlem, ami neked jó, ami számodra épületes. És tessék! Most itt vagyok a népboldogító akaratommal, hitemmel, terveimmel, és a kutya se néz rám, mindenki háttal fogad, és senki, de senki nem nyújt kezét... Ahová csak megyek, sajnálkozó, széttár t kezek, és részvéttel telt, de sivár szemek. Utálok, hogy utálok a koldulást...Mivel érdekeltem én ezt, mivel? Én mérnök vagyok, nem segédmunkás ! /Eszelősen dörzsölgeti a kezét, mintha véríolttól mosogatná. A zsebéből lapos üveget vesz elő, abból nyakal. /

Imola

Már megint? .. Azt mondtad, abbahagyod! /Átölelné/

Ádám

/durván ellöki/ 'Ez vigasztal.. Csak ez vigasztal

Imola

Hát én? .. Én mit csinállok?

Ádám

Te? .. Ti csak idegesítetek! .. A Meggyesi család! . . Nyaraló, kocsis meg minden frász! .. En meg: a topi csavargó! .. Az esem! .. A egédmunkás. Az alkalmi segédmunkás! .. Akibe ott rúgnak bele, ahol tudnak! /Iszik. /"Hé, te. 'Gyerünk már azzal a malterrel! . »Hol már a téglá, az anyád istenit! Ne aludjon, mérnök úr! .. Mutassa meg.. Most mutassa meg, hogy hogy megy az elmélet át a gyakorlatba! " .. A taknyos kölykök! .. Három év után már dirigálhatnak! .. Aztán fizetéskor kötelező a penzum: egy karton sör vagy egy lityi barack.. Akkor elfogadnak! .. Akkor befogadnak! . . Akkor fasza gyerek vagy! .. Különben csak "hé! " vagy "hello! " a neved! .. Még soq^, e hívtak a keresztnevenem! . . Még a vezetéknemem se•tudják! .. Csak"mérnök úr"- esetleg az is csak gúnyosan, mert szégyellhetem magam hogy fölibük nőttem. . Mintha nálam, rajtam kompenzálnák magukat az elmulasztott veszteségekért. • . Mért nem döglük meg az ilyen? /hisztérikusan felkacag, aztán a zongorára borúiba vinnyogva felzokog. / Méeér-nök-úúúr! ,

Imola

/átöleli/ Az Istenért, Ádikám! .. Szegénykém! Ne sírj! .. Ne sír j , mert. /Maga is sírva ráborul/ Mert én is belehalok! .. A gyerekünk is béna lesz. Nyomorék gyereket akarsz?

Ádám

/kitör/ Nem kell gyerek! .. Az ilyennek luxus a gyerek! /Ellöki Imolát/ Menj innen, mert hasba rúglak.. Hogy sose tudd megszülni azt a kis dögöt!

Imola

Úristen ! Te megőrültél!

Ádám

/zokog/ Igen! Megőrültem! .. Én is egy rothadt dög vagyok! . . Minek él az ilyen? /Iszik/ Imola /elkapja az üveget, s kidobja az ablakon/ Nem hagyom, hogy elpusztítsd magad! .. Szükségünk van rád.. Én szeretlek Ádikám, nekem most is te vagy...

Ádám

No, mi vagyok? .. Mért álltál meg? .. Mért hallgattál el? Már nem vagyok neked - az egyetlen? . . Persze, mert az ilyen derékba tört... Egy ilyen piti egzisztencia.. Egy ilyen piás csavargó.. Egy esem! .. Hisz te egy mérnökhöz mentél, nem egy esemhez! A nagy Meggyesi Imola! .. A zenetanár! .. Úgye, az nem elégedhet meg egy esemmel? .. Esem, esem, esem! /tehetetlenül veri a fejét a zongorába. /

Imola

Nyugodj meg, drágám.. Minden rendbejön.. Ez csak átmenet.. Ideiglenes állapot... Hiszen lakunk, élünk, anyuék...

Ádám

Ez az! .. Anyuék! .. A. szent család! .. Hogy kitartanak! .. Ne hogy?

Imola

Ne kiabálj! A nagypapa...

A vén süket. 'Hülye az is! .. Hogy pénzel is! Egy ilyen marhát! ..

Imola

Hisz még előttünk az élet! .. Ez csak egy rossz pillanat... Meddig tart ez? ... Hiszen.. Én is... Én fogadhatok.. Fogadok tanítványokat! .. A gyes alatt is taníthatok! .. S az jó pénz! .. Kettő ötszáz egy órára! .. Adó nélkül, rögtöni kápé! Egy napra lehet négy-öt.. Hetente három-négy nap! .. Az naponta két-háromezer... Egy héten hat-nyolcezer! .. Egy hónapban akár harmincezer is lehet.. Tisztán. Na? .. Fel a fejjel, drágaságom!

Ádám

Te - harmincat! Kényelemben! Én meg alig húszat.. Ha jól megy . '.. Nézd meg a kezem! Ezzel még zongoráztam is! .. Milyen érdes, durva és érzéketlen! .. És remeg is! Nézd meg! Kész idegbaj!

Imola

Mert idegeskedsz, mert rágódsz folyton.. Pedig hát: nem olyan vészes.. A kocsid is megvan...

Ádám

Bedögölve! .. Ott ázik az utcán.. Mert a garázs az apádénak kell! És javításra meg benzinre

nincs pénz! .. Jó, ha megélünk!

Imola

Anyuéknál ...

Ádám

/kitör/ Jaj, hagyd már az anyádat!

Imola

Jól van no, jól! .. Csak nyugodj már! . , . Majd meglátod, akad ajánlat.. Egy gépészmérnöknek! Csak ezt ne

Ádám

Csak ezt ne. 'Az istenit!

Imola

Te akkor is Kompolthy Ádám gépészmérnök vagy, ha a fene fenét eszik is! ... És legyen tartásod, ha esem vagy, akkor is.. Nem te vagy így, egyedül!

Ádám

/magában dohogva/ Taknyos kölykök kinevetnek "A sóder nem púder, mérnök úr! ".. Mit szarakodsz azzal a malterrel? Keverd már, te szerencsétlen, mert megköt itt nekem! ".. így, és letegez, pedig az apja lehetnék! Csak mert a szakija vagyok, azért...

Imola

Nem. Mert topis rockernek néz, azért, Azok meg nem tisztelgetik egymást...

Ádám

/belecsap a zongorába/ De az atyaúristenit! Én nem vagyok a lábkapcája! Egyiknek se!

Imola

Te örült! .. A nagypapa!

Apa

/hangja_a fürdőszobából/ Jaj! .. Jaj! .. Segítsetek máár! .. Móóóóliiii!

Imola

/ugrana/ Úristen! .. Ez elesett!

Ádám

/visszafogja/ Ne siess! .. Hagyd csak az öreget ! .. Hadd boldoguljon! .. Magában!

Imola

De hátha valami...

Ádám

/szorosan átöleli, erőszakosan megcsókolja/ Psszt! .. Nem vagyunk itt! .. Nem hallottunk semmit! ... Ha szeretsz..

Imola

/ki-kiszabadulva a csókból, küzdve, birkózva Ádámmal/ De hátha tényleg elesett? .

Megfulladhat.. Istenem !

/A fürdőszobából bugyborékoló hörgés hallatszik /

Ádám

Akkor baleset lesz.. /Nem engedi el Imolát. / Ki tehet róla?

Imola

/végre kiszabadul, benyit a fürdőszobába/ Úristen, Ádám! . . Nagypaaa. Húzzuk már kii !... Istenem! Hát csinálj már valamit! .. Orvost! Hívjad az orvost! /A nyitott ajtón át látni hogy húzza, emelgeti az élettelen testet. / Gyere már, segíts!

Ádám

/szándékos tétovasággal/ Most segítek vagy orvost hívjak? .. Döntsd el! .. Szerintem..

Orvost hívok. /Kimegy az előszobába. /

Imola

/miután leeresztette a fürdővizet, tehetetlenül a kádra roskad/ Nagypaaa! Édes jó Istenem! Megöltük szegényt!

Ádám

/jön az előszobából/ Bejelentettem az ügyeletnek... Most nincs bent orvos... Betegnél van.. De majd jönnek...

Imola

/elgyengült, tehetetlen dühvel ütlegeti Ádámot/ Megöltük! .. Megölted! .. Te gyilkos ! .. Gyilkos! /Ádám karjaiba ájul. /

Függöny!

-44-

II. felvonás

Szín: Apa 2 szobás bérházi lakásának metszete. Balra a nagyobbik szoba. jobbra az előszoba metszete látható. Az előszoba bejárati ajtaja hátul, a néző térrel szemben, jobbra a kisebbik szobába, az előtt /a nézőtér felé haladva/ a fürdőszobába nyílik ajtó, az előszoba és a nagyobbik szoba közti válaszfal is metszet, így annak éle, "betűje" is látható. A nagyszoba bútorzata avitt, ódivatú: a nézőtérrel szemközti falon j. nagy Krisztus-kép, alatta feszülettel. Alatta politúros kerágy, horgolt terítővel, díszpárnával. Az ágytól jobbra háromajtós szekrény, előtte -a nézőtér felé közeledve- ajtó, az előszobába szolgál. Az ágyak két oldalán éjjeliszekrények, azok fölött a falon családi képek rengetege Nyitható vitrinnel, benne}

A szoba bal oldali sarkában politúros komód, rajta, j porcelán csészék és csecsebecsék. A komód előtt ablak, földig érő függönnyel, előtte terebélyes szobanövények. Az ágyak előtt -a nézőtér felé igazodva- családi asztal, köréje rakott kárpitozott székekkel. Jobbra, az előszobába vezető ajtó előtt pléddel letakart sezlón, fő-zenélő falióra, előtte faliszőnyeg, a sezlónon -a falnak támasztva- díszpárnák hevernek. Az előszoba bal oldalán tükrös fogas.

j] lakásban takaros rend. Időben, a temetés után vagyunk.

Amikor a függöny felmegy, a színpad üres.

Nusi

/ajtót nyit, jön, mögötte Péter, Eszti, Géza, Imola és Ádám/ Bem akartunk bejönni nélkületek.. Előbb, minthogy ti is megérkeztek.. Nehogy szó érje a ház : lejét, hogy -Isten ments! - kisajátítunk valamit... /levetkőznek, a fogásra akasztják kabátjaikat, bejönnek a szobába. /

-45-

Eszti

Ugyan, Nusika, hova gondolsz! .. Van is itt mit kisajátítani! ... Borzasztó, így ez a lakás - Apuka nélkül!

Géza

Én is úgy érzem, hogy minden falról ő figyel bennünket... Egyszer éreztem ezt, amikor a rendőrségen... Ötvenhatban.. Bevittek a megfigyelőbe... Ahol tudtam, hogy figyeltetnek a szemtanúval, csak nem tudtam, hogy honnan, melyik ablakból... Mert az ablak is szürke volt, mint a fal...

Imola

/felzokog/ Istenem! .. Drága Nagyapa! ...

Péter

Nem tudok napirendre térni fölötte! ... Nálátok halt meg, ! ... Nem vigyáztatok rá! .. Nem vigyáztatok eléggé! ...

Nusi

Szóval, minkét hibáztatasz... Persze, ha nálad lett volna hatszor, és nálam egyszer, akkor most én vádolnálak...

Eszti

Ugyan, Nusika! .. /Imolát vigasztalja. / No, nyugodj meg, drága! ...

Ádám

/Imolát babusgatva/ Na, ki cs i kém! ... Nyugodj már meg! ... Ilyen az élet... Egyszer mi is - majd...

Imola

Hagyj engem békén! /Sírva az előszobán át n másik szobába vonul. /

Ádám

/méltatlankodva, utánarohan/ De most mit mondtam? .. Most mért kell úgy kiborulni?

Nusi

Istenem! ... Szegény, azóta se tud megnyugodni.. Csak sír, zokog, és szavat se venni.

Géza

Hát csodálsz? ... Hisz úgy szerette.. Úgy szerették egymást...

Eszti

Olyan békés... Olyan szép volt az arca a koporsóban. Olyan kisimult...

-46-

Nusi

Jaj, ne is juttasd eszembe! ... Szegény Mola ! .. Megyek is, megnézem, hogy van... /Imolák után el. /

Géza

Hát most. Osztokodunk? ... Jut eszembe Tornai János képe, A juss... Ahogy a halott lepedőjén veszekednek az örökösök...

Eszti

Jaj, Gesa, hogy te milyen vagy! ...

Péter

/a kommodó vitrinjében kutat/ Nincs az öregnek valami ivósa? .. Én elláttam mindig borral... Hogy a teába, vagy ebéd után egy hosszúlépést.. o

Géza

Mi is ! ... Szerette a házi pálinkát.. A kisüstit, tudod! ... Azt mondta mindig, hogy ha már iszom, legyen valami karma is.. A konyakot utálta.. Pedig a gyógyszere mellé nem ihatott.. De azért hébehóba nyakalt belőle...

Nusi

/jön, Ádámmal a nyomában/ Nem tud szegény. Nem képes rá... Azt mondja, csináljuk nélküle, ő nem avatkozik bele...

Péter

/talált italt, p o h a r a k a t s z e d e l ő, t ö l t / Hát igen.. Ez úgyszólván a mi dolgunk.. En se hoztam a gyerekeket... Iszok? ... /Nusi undorral elfordul. Esztihez ül. / Ha nem, hát nem... Gyertek, fiúk, igyunk... Ádám? No, isten-isten! ... /Isznak. / Hát akkor... Hol is kezdjük? ... /A bútorok felé fordul, köjsz e n_ - miután a poharát elviszi-, Ádám poharát becsomagolva a zsebébe rejti. /

Géza

Tán akkor... Mi is kimennénk.. Ez úgyszólván a ti ügyetek... Testvéreké...

Péter

Nem, maradj csak! .. Eszti is, hisz ketten tudjuk, mi mire használható...

Ádám

De én megyek... Molához, .. Megnézem...

Péter

/észre sem veszi /Idám távozását, folytatja a szemlét/ Ezek a bútorok! .. /Kopogtatja a szekrényt. / Lakásban már? ... Tán a nyaralóba.. Vagy deszkának talán. .. Még elmegy...

Nusi

Jó, hogy a szemétre nem dobod már őket! Mintha a fényképüket égetnéd... Mint ócska, értéktelen kacatokat... Ezek a kedves bútorok...

Eszti

Tudod, ezek a férfiak...

Nusi

Nem a férfiak... Ez ő! .. Péter! ... Ki nem állnám, ha erre a szekrényre... Milyen szüette szegény! .. Eddig észre se vettem! .. Na ezt, mondjuk: ezer forintra taksálná a becsüs...

Péter

Hát, többre nem is... A. zacik tele... vannak használt bútorokkal...

Eszti

/a szekrényre/ Ebben tartotta szegény mindenét... Milyen takaros rendben... /Kinyitja. / Emlékeztek ? .. Mindig tudta, hogy mi, ho1 van benne, miért hova nyúljon... Még vaksötétben is megtalálta, amije kellett...

Péter

És ez a falóra! .. Emlékszel, Nusi? Ezt még a Törökék hagyták a lakásban, mikor a háború alatt nyugatra menekültök... Úgy leltük itt, az üres lakásban... De szépen vert mindig! ...

-48-

Nusi

Te azt se szeretted, mert mindig felzavart... Nem hagyott aludni, te mormota...

Péter

Es ez a gyönyörű kézi tükör? ... Ez még a nagyanyánké volt! Ő kapta még a miniszterektől, mikor varrt nekik... Emlékszem, mindig fabrikáltuk ezt a faragott keretet..

Nusi

Tudom! .. Te mindig a soros szeretőd képét akartad belerakni...

Eszti

Nocsak! .. Mit hallok? ... És hány volt? ... Az enyémet soha?

Géza

E, , Nuska, de tapintatlan vagy! Éppen most!

Péter

És ezek az ágyak! .. A ruganyos családi ágyak! .. Emlékszel, Nuska? Mindig idevágtyunk! .. Anyuékhöz bűjni, mert itt olyan jó puha, ruganyos volt minden...

Nusi

/próbálja/ Mára már jó teknő lett a közepén. .. Pedig ez már cserélve is volt... A rugany...

Mennyi éve már, atyaisten! .. És ez a kommod? .. Emlékszel, Peti, az Anyuka

kristálypoharaira? .. Jé, még van belőle egy! .. /Pengeti/ Te mindig szeretted pengetni...

Péter

Sorra is törtük valamennyit.

Nusi

Csak ez az egy... De megőrizték . 'Mutatóba. Az emlékek, bizony! ... Itt minden darab eleven emlék.

Péter

Csak hát... Az emlékeket nem lehet belakni... Hová teszed őket? .. Melyik szobába? Ezeket az öreg jószágokat? .. Garázsba, pincébe, kamrába? . . Hova? . . Mert a lakásbon üres helye már nálatok se lesz.. /Nusihoz/

-49-

Vagy igen? . . Megegyezhetünk...

Nusi

A lókupec! ... Már egyezkedni akar...

Péter

Hja, kisanyám, minden csak áru... Még az ember is... A lélek is megvehető.. Szabott ára van! .. Vagy: a fene bánja! ... Becsültsük fel őket a lakással együtt, és osztozzunk, fifti-fifti... Moláéknak nincs lakásuk, Julcsinknak van.. Hálistennek! ... Legyen az egész cakompakk a Moláék... A felével kifizettek, aztán oké! Rendben?

Nusi

De szegényeknek semmi pénzük.. Ádám is éppen munka nélkül... Mola meg terhes... A gyerekekre is kell gondolnunk...

Péter

Semmi gond ! ... Ad j átok érte a nyaralót, és el van boronálva!

Géza

Ahhoz volna eszed! .. Beépítve, közművesítve, szőlő, gyümölcsös betelepítve.. Nem mondom!

Péter

Hát add el! .. Ha lesz bolond, aki megveszi... Mindig mondtam: minek az ott, az istenhátamögött? .. Felét se éri! .. Vagy add a kocádat... Nem bánom! .. Egy Renault, ha egy-két éves, még jöhet.. Kábé, kiadja a lakás felét...

Nusi

Tudod, testvérem, gondoltuk, hogy a keresztlányodnak - adsz némi kedvezményt... Részletre tán...

Péter

Adjam neki? .. Jó vicc! .. És ő? .. Mit ad nekem? .. A keresztapjának! .. Egy névnapot, egy karácsonyt nem köszönt! .. Hogy no, te bolond keresztapám, mégis, hát boldog ünnépeket!

...

-50-

Egy telefont, egy rokoni szót, hogy "Csókolom, vagyok, Isten éltesse!", de semmi! ... Hát ilyenek?

Nusi

Hát én küldök mindig... A nevükben is... Tudod, milyenek a mai fiatalok! .. Szégyellik az érzékenységet, rühellik az udvariasságot. .. Cikis érzélgősségnek tartják... A köszönés meg... Tiszta népbetegség!

Péter

Pedagógus volnál...

Géza

És a Julcsitok? ... Ő is: keresztlányunk! És ő se! .. Ű se! .. Minket se! .. Soha! .. Ezt én is sérelmezhetném! ... Eszti is pedagógus. . Mégse! . . Mondom is mindig- Nusinak, hogy no, szép egy rokoni kapcsolat!

Nusi

De hát mi azt mondtuk: egye fene, ezért csak nem fogunk perlekedni! Majd megváltoznak, ha gyerekük lesz, ha szülők lesznek. Ho majd a saját gyereküktől kapják Úgyanezt... Majd ráj önnek, hogy ami nekik hiányzik, a szívesség, a tisztelet, azzal ők is adósok - nekünk.

Géza

Csak hát az már... Eső után köpönyeg -nekünk ! • . .

Eszti

Én is mindig azt kérdezem a diákjaimtól az osztályfői órán: nem az érdekel, fiam, hogy köszönsz, vagy nem.. Az érdekel, hogy miközben elmulasztod a köszönést, mivel nyugtatod meg, mivel győződ meg magad, hogy jól teszed, hogy belenyugszol a nem-köszönésbe !

Géza

Na és? ... Mit mondanak?

Eszti

Semmit! .. Hallgatnak! . .

-51-

Vagy legfeljebb azt, hogy "Én nem is láttam, észre se vettem tanárnőt! "... Én észrevettem, rá is néztünk egymásra, mikor mellőzködtünk, ő mégse látott! .. Hát ilyenek!

Nusi

De hát kell ezt? ... Ezt kell most? .. Itt? .

Péter

Én mégse értem! .. Nem tudom megérteni! ... Hogy hagyhattátok egyedül? .. Magában fürödni! .. Egy ilyen tehetetlen öreg embert Hisz az a kád is olyan sikamlós! .. Még meg: ha habfürdőt Ís használsz! .. Nekem is vigyáznom kell!

Géza

Egyszer én is elcsúsztam benne... Még megvan most is a dudor a fejemen.. Úgy

belevágtam a szélibe... /Esztinek mutatja/ Figyeled? ... Meg is szédültem bele.

Eszti

Mindig én fürdettem.. De most? .. Ugye, Géza? ...

Géza

Most mindenáron.. Hogy ő maga fürdik... Nem gyerek ő, azt mondta. Fürdik ő otthon is, mit kell őt mindig pátyolgatni!

Nusi

S ahogy tőletek hazajöttem, már minden megtörtént...

Péter

És ki volt otthon? .. Csak nem egymaga?

Nusi

Nem, Moláék a szobában...

Péter

Ja! .. Ádámék, persze!

Nusi

Azt mondják, várták, hogy szóljon, kiabáljon, ha kell valami.. Törülköző vagy fürdőköpeny. . Ahogy máskor is... Szegénynek, a tarkóján volt nagy véraláfutás.. Biztos beleverte a kád szélibe, ahogy hanyatt esett... Ahogy elcsúszott, persze...

Péter

Épp a nyúlt agyát! ... Az halálos, még a fiatalnak is...

-53-

Géza

Emlékeztek? .. Meséltük a szomszédék lányát... Nusi mesélte tán... Épp az esküvőjükre készültek.. Vásárolni mentek Pestre... A szerencsétlen, a Keletiben úgy szállt le a vonatról, hogy háttal a menetiránynak. .. Hanyatt esett, a tarkójára ő is. Magához se tért többet...

Nusi

Aztán úgy temették, menyasszonyi ruhában...Az esküvőre tervezett napon.

Eszti

Micsoda tragédia!

Péter

És te, Gesa? .. Te se voltál otthon?

Géza

Akkor mentem a telekre... Apuka azt mondta, menjek csak. Mondtuk, várja meg Nusit, mert ő szokta fürdetni szegényt.. De hát ő váltig hajtogatta, hogy mire Nusi megjön, addigra meg is szárad, aztán -ahogy szokta is-, Nusi hazakiséri. ..

Nusi

No, mert ő szeretett virtuskodni.. Bizonygatja hogy nem olyan tehetetlen ő, amilyenek

nézzük... A buszra is, ha szállt le vagy fel, vagy ment át a zebrán, nem hagyta ám, hogy támogassák..Ő biztosabbnak érezte, ha magamagára támaszkodik. Fehér botot se kért az orvostól, pedig megkínálták vele, hiába volt vaksi szegény.

Géza

Mondtam már neki, hogy befestem fehérre a botját, hadd lássák, hogy kíméletre szorul.

Péter

Azt én is ajánlottam neki.. De ő nem! .. Tiltakozott ellene... "Látok én mindent! "- mondogatta.

Eszti

Akkor mért kért vaksági járadékot?

-40-

Nusi

Hja, mert az orvosoknak megjárta a vakot, hogy kiharcolja a segélyt.. Átejtette azokat is!. Mit gondolsz? .. Háromezerrel több így a nyugdíja is...

Péter

Egy szó, mint száz, nem kellett volna! Én nem hagytam volna egyedül! ...

Géza

De ő erősködött! .. Nem érted meg? .. Most mondtuk, hogy mit virtuskodott mindig...

Péter

Moláéknak nem kellett volna.. Ha már ti nem voltatok otthon... Nem kellett volna magára hagyniuk! .. Biztos rákapcsolták a magnót, amilyen rocker-bolondok! -,aztán a nagy ricsajban nem hallották az öreget...

Nusi

De hát.. Neki nem kellett volna! ... Mola mossa végig? .. Nekem se nagyon hagyta. Először még gatyában fürdettem. De aztán látta, hogy engem nem zavar... Hogy végig csutakolom mindenütt... Először még csiklandósan kiröhincselte magát. -aztán már belenyugodott.. Én meg, mint a kisbabámat, úgy fürdettem mindig...

Péter

Persze, mert neked jönnöd kellett hozzánk ! .. Inkább maradtál volna!

Géza

No, persze! .. Hagyni mindent úgy, ahogy van... Mert ez nektek így kényelmes! Hogy mi fogadjuk magunkhoz.. Mert ha már magatehetetlen, csak nem járhat-kelhet az utcán...

Akkor magunkhoz kell vennünk... De felváltva! ... Fifti-fifti, ahogy te mondtad! ... Amennyit ti, annyit mi is... Így igazságos!

-55-

Péter

/Esztihez/ Látod? .. Mondtam! .. Hogy tőle fúj a szél!

Nusi

És én mentem... Mert helyesnek láttam... Gondoltam, most szabadok vagytok, nem zavarok úgy, mint hétközben...

Géza

Az éhségrobotban! ... A harácsoló, adócsaló manipulációtokban! ...

Péter

Ahá, hát tudtam én! .. Hogy ez fáj neked! A millióim! ... E miatt esz a fene! .. Az irigységtől sárgul a májad! ...

Nusi

Az Istenért, Péter! .. Hát most kell ezt? Mi elhatároztuk, Ugye, Gesa, hogy most, itt, ezen a kellemetlen osztozkodáson kerülni fogunk minden más, személyes sérelmet... Nem illik Apukához... Mihozzánk!

Péter

Sérelemről beszélsz? .. Te? .. Édes egy, szerelmes húgocskám.. Ha már nem illik hozzánk.. Akkor ezt hallgasd meg! ...

Eszti

Péter, ezt ne! .. Most ne!

Péter

Már miért ne! .. Ha már olyan szépen benne vagyunk a mocsokban! .. Akkor azt mondd meg nekem, édes egy húgocskám, testvérkém és sógorkám... Ki a fene jelentett fel engem adócsalásért az adóhivatalban? Hogy hátralék és büntetés fejében summa-summárum vagy öt kemény rongyot kell lepenelnem egy hónap leforgása alatt? .. Ötszázret ! ... Na, kicsoda? . . Nem mondtam el, nem tudhatott erről más, csak ti ketten! Mert másnak én nem gügyögtem róla, csak nektek!

Eszti

Nem kellett volna! .. Látod, nem kellett volna! ...

Péter

Ki gondolta, hogy' az ellenségeimnek árulom magam? ... Gondoltam, csak a családban marad, ami nem tartozik másra...

Nusi

/már előbb elképedt/ No, de hát... Nekünk mi közünk ehhez?

Géza

Azt gondoljátok? ... Ti megvesztetek! ... Hogy mi? .. Hogy én? ... De hát vannak szomszédaitok, beosztott munkásaitok, tanítványaitok, akiknek fizetniük kell -számla nélkül...

Nusi

Nagyon kell gyűlölnöd bennünket, ha helyettük is ránk gyanakodsz! ...

Péter

Ne erőlködjetek, mert én utánanézttem a dolognak! .. Nekem is vannak jó embereim...
 Kenni kell a kereket, úgy megy a kocsi... És nincs olyan kerék, amire nem kell kulimáz. ..
 Szóval , a névtelen levélen kétféle ujjlenyomat... Az egyik a tiéd. , Mert Meggyes Géza, a
 büntetett előéletű diáktüntető ujjlenyomatait nyilvántartja a rendőrség... Még ötvenhatból,
 tudod! Az egyik -hát a tiéd, sógorkám!

Géza

Azonosítottátok?

Péter

Mit szólsz hozzá?

Nusi

/Gézához/ És te írtad?

Géza

Megvesztetek?

Péter

Nem írta.. Annál ravaszabb volt.. Persze, ragasztotta a betűket!

Eszti

/hogy látja Géza hebegését/ Csak ő volt! Semmi kétség!

Nusi

Ha ez igaz.. Géza ! ... Ha ez igaz! ...

Géza

Csak mert ez a kapari maszek.. Ez a fősvény fajankó állítja... Aki mindig csak szerez, de
 sosem ad! ... Aki minden szívességet csak letud, de nem áldoz... Aki harácsolja a milliókat
 lopással meg csalással... És engem vádol! .. Egy ilyen! ...

Eszter

Na, Nusi, ez már a ti dolgotok.. Mi menjünk, Péter ! ...

Péter

Hohó, pajtikáim! .. Hogy el ne menjek fegyvertelenül. .. Ha ti feljelentettetek, hát legyen...

Én is megteszem... Feljelentelek benneteket gondatlanságból elkövetett emberölésért.. Mert
 Apa halála rajtatok múltott... A ti gondatlanságotokból esett.. És nem véletlen baleset, ahogy
 az orvosi vizsgálat megállapította. Biztos megkentétek az orvost... De az ügy még nincsen
 lezárva! .. Felkeverem nektek a szart, ne féljete! .. És ezt a lakást is... Lepecsételtetem..
 És hivatalos hagyatéki pert indítok! .. Döntson a bíróság! .. Nincs szívesség! Nincs
 testvériség! .. Idegenek vagyunk egymásnak! Sőt: ellenségek! .. Ha ti így, akkor mi is így! ..
 Amilyen a mosdó, olyan a törülköző! ... És tudok minden apróságról... Jó lesz, nem nyúlni
 a hagyatékhoz! ... Na, volt szerencsénk! . /Becsapja maguk után az ajtót. /

Szín: Nusiék lakása, mint az I. felvonásban. Idő: délután. Géza köntösben, sört iszogatva tévét néz, Nusi pongyolában ruhákat vasal.

Géza

/elgondolkozva/ Ie, Anyu! .. Figyelted, hogy ez a Péter...Mikor ittunk... Titokban elcsomagolt egy poharat?

Nusi

/meglepődve/ Poharat?

Géza

És ahogy most utána gondolok... Éppen, amiből Ádám ivott... Óvatosan! .. Megfigyelte: a talpával bele egy nylon tasakba, S úgy el a táskájába...

Nusi

A táskájába? ... Hogy te mit megfigyelsz!

Nekem eszembe se jutna! ... Persze, mert te meg Péter... Nem vagytok éppen testvérek. ..

Géza

Hát én nem is vagyok olyan szemtelen... Egyenesen szemérmertlenség, amit merészel...

Nusi

Csak élelmes... Te meg olyan naivan lojális vagy... Ő egy hazardőr... Igazi kapitalista...

Aki mer, az nyer.. Te egy becsületes vesztes vagy... Egy megbízható balek...Lúzer, ahogy manapság mondják. Szegénykém! /Engesztelőn a fejére csókol. /

Géza

/oda se figyelt/ Én se tulajdonítottam neki különösebb jelentőséget.. De mikor a névtelen levélről, meg az ujjlenyomatokról beszélt... Akkor kattant nálam a lakat...

Nusi

Hogy?

Géza

Hogy Péternek az Ádám ujjlenyomata kellett... Azért sürgette úgy az ivóst. Mert -ahogy mondta-, az enyém már megvolt, viszont két ujjlenyomat volt a levélen: az enyém meg még valakié... Ha én nem lehettem.. Mert hogy nem, az biztos, akkor. , ,

Nusi

/megdöbbenve/ Ádám? , , ő lett volna? ... Csak nem vetemedett ilyen aljasságra? ... Én már eltökéltem, hogy ha te voltál, akkor...

Géza

Akkor? .. No: akkor?

Nusi

Akkor lépek.. Mégis: a családi fészekbe csinálni... Ezt nem tudnám megbocsátani! .. És Ádámról sem tudom feltételezni... Hiszen Péter még munkát is kínált neki. . Hogy amíg

állása akad, segíthet nála... Csak hát...

Géza

Csak hát... A. mi Ádinknak büdös a meló! Ami nem papírmunka, az nem fekszik neki! .. A mérnök úr nem úr a szakmájában.. Csak vigé! ... Lám, a papírmunka tetszett" neki ! ...

Piszkos , de nem látszik!

Nusi

Ugyan, Gésa, ne légy már olyan infámis! Meg se győződsz róla, de már vádaskodsz is! ...

És ha nem ő volt?

Géza

Na, győződjünk csak! .. Hívd be a drágalátost! . Hívd csak be!

Nusi

/indul az előszobába/ El nem tudom hinni! ... Ádám! .. /beszól a kishálóba/ Ádikám! ...

Ádám

/jön Nusi után/ Igen, Anyuka...

Imola

/jön utánuk/ Anyu... Apu... Mi elválunk, Anyu.

Nusi

Micsodaaa?

Géza

Mit beszélsz?

Ádám

/egy székre ereszkedik/ Hát, igen. . Sajnos !

Imola

Már össze is csomagoltuk a szükségesét...

Nusi

No, várjatok csak! ... Még nem is tisztáztuk. ..

Ádám

Mi már igen...

Imola

És lehetetlen vele élni...

Géza

De a gyerek! ...

Imola

Inkább magam, mint vele... Százszor jobb lesz! ... Ha hozzám ér is.. Ha megcsókolna.. En nem bírnám ki! •••Beleőrülnék!

Nusi

De gyerekek, az Istenért! ... Mért éppen most? .. , Epp a bajban! .. Kislányom, ez nem

tisztességes! ...

Géza

Szeretitek egymást... A fő mindig, hogy szeressétek egymást! ... Amor omnia vincit

Imola

Jaj, Apu, de ízléstelen! ... Szerelem! Phö!

Ádám

Sohase volt! ... Soha! /Sírni kezd. /

Nusi

Mert pillanatnyilag nem parti, hát most "Add vissza a babaruhát! "? Kislányom!

Géza

Én is így voltam... Munka nélkül! Anyád mégis hozzám jött! ... Munkanélküli vőlegény voltam.. Bizony! .. Emlékszem, két óra előtt nem mertem, szégyelltem kimenni az utcára, nehogy megszóljanak, hogy o Kardos Nusi ura nem dolgozik, csak lazál itthon!

Ádám

Az más volt, Apu! ... Akkor még akadt munka... Minden bokorban...

Géza

Most meg munkanélküli akad minden bokorban...

Nusi

Az! .. Most az nem szégyen! .. Akkor, nem mondom, az volt... Meg hát nem tehetsz róla! ... Hogy azok a szélhámosok is becsaptak.. Nem csak titeket... Másokat is. Sajnos! Előbb-utóbb csak akad valami állás.. Addig meg leszünk valahogy... Nem vagyunk olyan szegények.. Istenem!

Imola

Ó, az volna a legkevesebb!

Nusi

A legkevesebb? ... Szűzanyám! .. Mi megértettünk, Ádikám.. Nem panaszkodhattok.. Tudjuk, a munkanélküliség megbolondítja az embert... Emlékszel, Molikám, mindig csitítgattunk, hogy értsd meg Ádit, most nem könnyű neki...

Imola

Na, Ádám? ... Mondd el magad! .. Csak tessék! Nem csak elkövetni, bevallani is merni kell a bűnt! .. Vagy erre már nincs becsületed ?

Ádám

/kiindul/ Én nem tudom... Képtelen vagyok!

Géza

/elébeáll/ Már pedig- innét... Egy tapodtat se! ... Amíg nem tisztáztuk... Tiszta vizet a pohárba! .

Nusi

Úristen, én már sejtem! ...

Géza

Sejteni én is sejtem... De hallani akarom! Tőled, Ádi!

Ádám

/visszaül/ Hát igen.. Nem is hibáztatom Molát... Két ilyen bűnt megbocsátani...

Imola

Kettőt? .. Álljunk csak meg! .. Én egyet tudok.. De az maga is megbocsáthatatlan!

Nusi

Kettőt? ... Valóban?

Géza

Várjunk csak! .. Kettőt mondasz? .. Mi. még csak egyet sejtünk... A levelet!

Imola

Levelet? ... Milyen levelet? .. Atyaisten, Ádi! ... Milyen levelet?

Ádám

/már sír/ Engedjete engem! .. A fenébe!

Nusi

Mola! .. Ádi! .. Hát mi a másik? .. Mi a névtelen levélre gondolunk...

Imola

Levéltre? .. És mi közöd Hozzá? .. Te írtad? Kinek? .. Miről?

Nusi

Igaz ez, Ádi? ... Te jelentetted fel Pétert, Mola keresztapját adócsalásért? És most neki kijött, hogy félmilliót kell befizetnie.. Ezért lehet, hogy bevonják az iparendélyét, és tönkreteszik az életét is...

Géza

No, attól én nem félek! .. A. macska mindig talpra esik.. Hát még az ilyen vadmacska !

Nusi

Azt tudom, te nem sajnálnád, ha koldulna előtted! ... Az lenne a boldogságod! De azt nem fogod elérni!

Imola

Nem hiszek a fülemnek! .. Te ezt is merted? , . Képes voltál rá? .. Te utolsó! Rongy Pffiü!

Ádám

/kitör/ Mert nem bírtam már elviselni a hetvenkedéseit! Hogy neki hogy megy a csacsi! .. Míg mások szenvednek itt tisztességben, nyomorban, addig ők, mások.. Az ilyen Péter-félék holmi csalással- lopással aranytojást tojnak maguknak! Tetézik a busás jövedelmüket, s annyit keresnek, amennyit nem szégyellnek.. Csomókban halmozzák az arany- és ezüstékszereket, veszik a részvényeket, gyűjtik a takarékkönyveket maguknak halomszám! .. Jól is teszik, ha meglopják, megzsarolják az ilyeneket, legalább kiegyenlíti az állammal szemben

a számlát.. Nekem meg tönkremegy a házasságom, a családi életem a munkanélküliségben, ebben a rohadt kilátástalanságban. . Mire tanultam én, ha ilyen kontár mesterek degeszre tömhetik o zsebüket?

Nusi

No, hát azért.. Ha kontár lenne, nem menne néki a csacsi, ..

Géza

Ezt még megértem... Helyettem lázadsz... De hogy jövök én a képbe? .. A levél az én ujjlenyomatommal? ...

Ádám

Ujjlenyomattal? ... Hát elért a keze? .. A pénze - ide is? ... A rendőrségre? .. Rohadt maffia az egész világ!

Imola

Odafelelj Apunak, ne mellédühöngj! ... Te áruló, spicli!

Ádám

/kiszabadultan/ Azt kellett volna! .. Betörni , lopni, kipakolni mindenüket! Hogy ne híznának, pöffeszkednének annyira! Hát az ujjlenyomat.. Az véletlen volt csak... Vettem egy papírt Apu, az asztalodról. Deki tudta volna, hogy rajta a te ujjlenyomatod is.. Meg hogy a rendőrségi nyilvántartóba is elér a keze...

Géza

A pénz - folyik, komám! .. Vagy gáznemű! Aranyfüst! .. A résen is befér!

Mola

/Ádám fölött/ És? .. Na és?

Ádám

És hát, persze... Nem írhattam a magam kézírásával... Kivágott betűket raktam össze.. De nem is gondoltam én! .. Azt hittem, hogy névtelen levélre nem is reagál a hivatal...

Géza

Úgy látszik, az APEH példát akar statuálni. Most indulnak a nagy adóellenőrzések, hát megragadnak minden kis nyomot... Megszagolták, és rátaláltak a bűnösre...

Ádám

Ott találtak, ahol von!

Géza

No, nem féltem én Péteréket! Ahol a pénz, ott az igazság...

Nusi

A végén tényleg sárgul a májad...

Imola

Még ez is, Ádám? .. Hát én! ... Ráfért a képedre? . Engem vagy az apámat nem adnál fel, te mocsok?

Nusi

No, de várjunk csak! ... Azt már tudjuk, hogy az irigységed nagyobb a rokoni szeretetednél... De mi hát a másik bűnöd?

Ádám

/felállna, de Imola visszatartja/ Ugyan már! .. Engedjete ki, aztán végeztünk egymással! . . Nekem már úgyis mindegy!

Géza

Allj csak meg! .. Tudod, mi lesz most? Péterék, bosszúból, tudod, gondatlanságból elkövetett! gyilkosság címén bűnvádi eljárást indítanak ellenünk, merthogy nem vigyáztunk... Hogy a gondatlanságunkból eredően fulladt a kádba nagyapátok...

Imola

/felzokog/ Tudtam! .. Éreztem, hogy ez be fog következni

Nusi

Álljunk csak meg . '... Hogy is volt csak? .. Te, Géza. nem voltál itthon.. Kimentél a telekre.. Itt hagytad rájuk apukát...

Géza

A kádban, igen... Merthogy ő meg akart lepni téged, - igazolandó, hogy nem olyan tehetetlen ő, amilyenek hisszük.

Nusi

/Imolára néz/ És?

Imola

/sírva/ És mi... /Ádámra üt/, Ez a rohadt belecsapott a zongorába amitől Nagyapa.. És befogta a fülem, hogy ne halljam,és... Agyonra csókolt, hogy ne kiálthassak, mikor Nagyapa...

Ádám

Te kis ártatlanság!

Imola

/veri Ádámot/ Te gyilkos! ... Igenis, gyilkos vagy. '.. Mert én meghallottam, ugrottam is a Nagyapa kiáltására... Szegény, azt kiabálta, hogy "Jaj, Mólikám! .. Nusii! .. Gézaaaa! ", . Mindenkit kiáltott, hogy"Segítség! ... Segítsetek! *. Jaj, megfulladok! " És szegényből már csak bugyborékol a hang, de akkor ez a disznó.. Ez az alak...

Géza

Na-na!... /visszafogja az ütlegelő Imolát/

Nusi

Nyugodj meg, kislányom! ...

Imola

Hátulról . visszafogott.. Befogta a számat. •Én sikoltoztam, vonyítottam, de tőle hang

nem jött ki a számon.. És ő addig szorongatott, csókolt és fojtogatott, amíg Nagypapa..
Egyszer csak csend.. Elhallgatott... És mikor benyitottunk, már késő volt... Én mit tudom
én, mit csináltam.. Tán elájúltam. . S mire észre tértem, már te költögettél.

Géza

/Ádámhoz/ Aztán? .. Mi lett? ... Te mit tettél?

Ádám

Mit tehettem? .. Már! .. Fogtam Molát, bevitettem a szobánkba, lefektettem...

Nusi

És nem Apát? .. Még akkor se? .. Úristen!

Ádám

Aztán, jöttem, elzártam a vizet.. Mert úgy látszik, az öreg megeresztette a forrót...

Imola

"Az öreg"! . Még most is! ... Te gyilkos!

Ádám

Kihúztam a dugót, hogy lefolyjon a víz, Hisz egyedül nem bírtam volna kiemelni... Aztán
próbáltam éleszeni... Elsősegély, szájbafúvás, meg miegyéb.. De már hiába...

Géza

Aztán?

Nusi

Aztán jöttem én haza, és úgy találtam... Apuka itt a szőnyegen, meztelenül, Ádi meg
telefonál...

Ádám

Az orvosnak...

Nusi

De milyen hidegvérrel! . . Az lepett meg! ... Ahogy most is.. Úgy beszélsz róla, mintha a
hentesnél rendelnél húst.. Akkor is.. Emlékszem, ez lepett meg.. De csak most jut
eszembe... Hogy mint aki kiszámította, kitervelte, s ahogy várta, úgy következett...

Géza

/Nusihoz/ És te? ... Nem is szóltál erről... Csak hogy baleset.. Ahogy az orvos megál-
lapította...

Nusi

/sírva/ No, mert szegény Apának már mindegy. . Életre már nem kelthettük... Gondoltam,
hogy legalább Molát meg a gyereket... Megmenthetjük...

Géza

És? .. Az sem fogott gyanút?

Nusi

Szerintem nem... Kiállította a halotti bizonyítványt, aztán szabályosan temethették. .

Hacsak ezután nem? ...

Géza

Péter hát ezért ugrált úgy! ... Nyeregben érezhette magát!

Imola

És mindezt az én drágalátos...

Nusi

Ne emészd magad, Moli! .. Gondolj a gyerekre ! ..

Ádám

Én tudom, mi a kötelességem..

Imola

Mit tudsz te? .. Mit tudtál te? ... A családotod, az lett valóban a te kötelességed! . Megalapozni, felnevelni, dolgozni! .. Ez lett volna a te kötelességed! .. A koncertek, meg a drogos mániád helyett!

Nusi

Drogos volt? ... Te narkóztál, Ádám?

Ádám

Én? ... Meg ő is! A drágalátos szent!

Géza

És most? .. Mit akarsz tenni?

Ádám

Tudom.. Nem tehetek mást.. Feladom magam. Igen... Én vagyok a hibás.. Gyilkosság volt...

Én vagyok a gyilkos!

Nusi

De miért tetted? .. Te szerencsétlen. 'Miért?

Ádám

Hogy magunk lehessünk végre! .. Hogy kiszabaduljunk ebből a családi kötelékből! Ahol szégyellnem kell magam...

Géza

Ki miatt ugyan? .. Te szerencsétlen! ... Ugyan kitől?

Nusi

Hisz egy szóval se bántottunk.. Megértettünk, no ha...

Ádám

Épp ez az, látod! ... Ez a "noha"! Mindig ott volt a szemedben! A szátokon, a hang-súlyotokban, a leheletetekben ez a szó: "munka"! E szóhiány, mint a vaákum fájlalagott bennem... A szavak, amiket elhallgattatok. felerősödtek a fülemben, s a dobhártyáim mint papírfalak, úgy robbantak tőlük szét. És ez a hiány, ez a szégyen hajtott a bosszúra is; hogyha már érte nem tehetek, legalább ellene tegyek valamit.Nekem-már úgyis mindegy...

Egy erkölcsi nulla... Az vagyok! .. Ez vagy a börtön, -tökmindegy! Sőt! •. A börtönben még lesz is egzisztenciám! .. Kosztot és kvártélyt az állambácsi ad, a família már nem zavar, a felelősségem, kötelességem - nulla. Mi kell más? .. Bűnöző vagyok, gyilkos és fegyenc. És egy ideig semmi sem terhel. A lelkiismeret se, mert én kérem, és rovom a büntetésemet...

Imola

Te szerencsétlen nihilista, te! .. A végén hogy lebeg a boldogságban! .. -

Nusi

Lám csak, a cinizmusod, hogy megnyugtát. Nem hinni semmiben, feladni mindent, lemenni alfába, - ez a legkényelmesebb...

Géza

Álljunk csak meg! .. Te feladod magad... . Jó Ez talán rendben lenne.. De ha nyomoznak. Mola is itt volt.. Ő is hagyta.. Ő se tett semmit!

Nusi

Arra gondolsz, hogy.. Atyaisten! ... Hogy ő is bűnös? ...

Géza

És még mi is ! ...

Ádám

Nem! . •Én mindent magamra vállalok!

Imola

Hogyan? ... Hogy te szándékosan? .. A víz alá nyomtad?

Nusi

Szűzanyám! .. Még elgondolni is! ...

Géza

Ez előre kitervelt... Szándékos gyilkosság... A lakás miatt.

Ádám

/feláll, hogy távozzon/ Én mindent magamra vállalok... Bízatok bennem! . , Ne féljete! ... És nem búcsúzom... S ha jólesik, felejtsetek el... Kitalálok... /Kimegy. /

Imola

Bár lehetne! ... Elfelejteni!

Nusi

Szép volt tőle... Végére is...

Géza

De mi sem ússzuk meg simán.. Ne féljete!

Imola

Jaj, az a csók! ... Soha többé! ... Soha többé nem lesz íze a csóknak! .. És szerelem se! ... Mint fekete füst, mindig befelhőzi majd a bűn a pillanatot... S ha csókolok majd, vagy engem csókolnak, mindig bevérzi majd a halálos mérég... És a víz is.. Ha iszom, ha élvezem is,

mindig érzem majd, hogy a nagyapám életét emészttem el...

Nusi

Ne emészd magad! .. Kislányom! ... Na!

Imola

Mert hagytam... Bűnös vagyok én is.. Nem mentem.. Mehettem volna a segítségére... De hagytam.. Maradtam.. Nem törtem ki... Ha akartam volna, kitörhettem volna a karjai közül. „De erőtlén és gyenge voltam. .. Tán engem is az érdek gyávitott el? .. Vagy a szerelem? .. Vagy az a kis narkó? ...

Nusi

Narkó? ... Hát mégis? ... Azt mondtad, vége! ..

Géza

Újra kezdted? .. A gyerekre? ...

Imola

Csak csipetet... Kis kábulat... Szerettem volna mégis? ... Ezt a magából kihullott egzisztenciát? .. Akiből hogy kihullt a mérnök, megroskadt az embersége is? ...

Géza

Aki ember a szerelemben, nem csak szerető. .. Emlékszem, mikor én házasodtam... Idéztem sokszor... A hivatali portás azt mondta nekem...

Nusi

/keserű nosztalgiával/ Hogy „Fiatalember, egyet ne felejtse el: ha a házasságában nem magát, hanem a másikat akarja boldoggá tenni, s ezt mindketten kölcsönösen érzik, akkor ez a házasság a sírig tart majd. ”

Függöny!